

MOLITVA ZA JEDINSTVO KRŠĆANA U MOLITVENOJ
OSMINI I TIJEKOM CIJELE 2018. GODINE

EKUMENA
Svezak 44

ISBN 978-953-11-1129-4

CIP zapis je dostupan u računalnome katalogu Nacionalne
i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 000982298

PAPINSKO VIJEĆE
ZA PROMICANJE JEDINSTVA KRŠĆANA
POVJERENSTVO »VJERA I USTROJSTVO«
EKUMENSKOG VIJEĆA CRKAVA

**DESNICA TVOJA, GOSPODINE,
SNAGOM SE PRODIČI**

(Izl 15,6)

Uredio:
JURE ZEČEVIĆ, OCD

KRŠĆANSKA SADAŠNJOST
VIJEĆE HRVATSKE BISKUPSKE KONFERENCIJE
ZA EKUMENIZAM I DIJALOG

ZAGREB, 2017.

Prijevod: Lada Marija Medić i Jure Zečević

Prijelom i design naslovnice i teksta: Jure Zečević

Izdaju: Kršćanska sadašnjost d.o.o, Zagreb, Marulićev trg 14
i
Vijeće Hrvatske biskupske konferencije za
ekumenizam i dijalog, Zagreb, Ksaverska cesta 12a

Tisak: Grafocentar, d.o.o., Sesvete, Sopnička 58

Naklada: 1.750

Tiskano u prosincu 2017.

TEMELJNI BIBLIJSKI TEKST 2017.

„Desnica tvoja, Gospodine, snagom se prodiči“

Izl 15,1-21

Čitač: Čitanje knjige Izlaska!

Tada Mojsije s Izraelcima zapjeva ovu pjesmu Gospodinu u slavu: “U čast Gospodinu zapjevat ću, jer se slavom proslavio! Konja s konjanikom u more je survao. Moja je snaga, moja pjesma - Gospodin jer je mojim postao izbaviteljem. On je Bog moj, njega ja ću slaviti, on je Bog oca moga, njega ću veličati. Gospodin je ratnik hrabar, Gospodin je ime njegovo. Kola faraonova i vojsku mu u more baci; cvijet njegovih štitonoša More crveno proguta. Valovi ih prekriše; poput kamena u morske potonuše dubine. Desnica tvoja, Gospodine, snagom se prodiči; desnica tvoja, Gospodine, raskomada dušmana. Veličanstvom svojim obaraš ti protivnike; puštaš svoj gnjev i on ih k`o slamu proždire. Od daha iz tvojih nosnica vode narastoše, valovi se u bedem uzdigoše, u srcu mora dubine se stvrdnuše. Mislio je neprijatelj:

`Gonit ću ih, stići, plijen ću podijelit`, duša će moja sita ga biti; trgnut ću mač, uništiti ih rukom svojom.` A ti dahom svojim dahnu, more se nad njima sklopi; k`o olovo potonuše silnoj vodi u bezdane. Tko je kao ti, Gospodine među bogovima, tko kao ti sija u svetosti, u djelima strašan, divan u čudima? Desnicu si pružio i zemlja ih proguta! Milošću svojom vodio si ovaj narod, tobom otkupljen, k svetom tvom Stanu snagom si ga svojom upravio. Kada to čuše, prodrhtaše narodi; Filistejce muke spopadoše. Užas je shrvaio edomske glavare, trepet je obuzeo moapske knezove i tresu se svi koji žive u Kanaanu. Strah i prepast na njih se obaraju; snaga tvoje ruke skamenila ih je dok narod tvoj, Gospodine, ne prođe, dok ne prođe narod tvoj koji si otkupio. Dovest ćeš ih i posaditi na gori svoje baštine, na mjestu koje ti, Gospodine, svojim učini Boravištem, Svetištem, o Gospodine, tvojom rukom sazidanim. Vazda i dovijeka Gospodin će kraljevati.” Kad su faraonovi konji, njegova kola i konjanici sašli u more, Gospodin je na njih povratio morske vode pošto su Izraelci prošli posred mora po suhu. Tada Aronova sestra, proročica

Mirjam, uze bubanj u ruku, a sve žene pridruže joj se s bubnjem u ruci i plešući. Mirjam je začinjala pjesmu: “Zapjevajte Gospodinu jer se slavom proslavio! Konja s konjanikom u more je survao.”

Čitač: Riječ Gospodnja!

Zajednica: Bogu hvala!

RAČUNAMO LI JOŠ NA SNAGU DESNICE GOSPODNIJE?

Uz Molitvenu osminu za jedinstvo kršćana 2018.

U ovogodišnjim molitvenim materijalima kršćani s Kariba ukazuju, među ostalim, i na slijedeću „kontradiktornost“. Oni koji su im kolonizacijom donijeli Bibliju i kršćanstvo nerijetko su se koristili upravo Svetim pismom i kršćanskom baštinom da bi opravdali njihovo porobljavanje. Pa ipak, Biblija i kršćanski identitet su u rukama tih istih robova sve više postajali izvorom utjehe, nade i ohrabrenja, postajali su nadahnućem i „jamstvom da je Bog na njihovoj strani“, „da će ih Bog izvesti u slobodu“. Krijepljeni vjerom u spasonosnu „desnicu Gospodnju“ izdržali su nevolje i izborili se za slobodu i humanije društvo.

I u našem suvremenom svijetu susrećemo se s mnogim oblicima porobljenosti. U neke oblike ropstva i ovisnosti zapali smo ne samo uslijed nepovoljnih okolnosti nego i vlastitom krivnjom. Svojim biblijskim geslom „*Desnica tvoja, Gospodine, snagom se prodiči*“ (Izl 15,6) ovogodišnja svjetska Molitvena osmina za jedin-

stvo kršćana pita svakoga pojedinoga od nas, računamo li mi, kršćani 21. stoljeća, još uvijek s Bogom i snagom desnice Njegove, kao što su s Njime računali porobljeni kršćani s Kariba? Ili se mi možda samo pravimo da računamo sa snagom i pomoću Njegovom, a zapravo, u biti, ne računamo više s Njime. Jesu li riječi „*Desnica tvoja, Gospodine, snagom se prodiči*“ (Izl 15,6) za mnoge od nas danas samo još jedan od ostataka pobožnog izražavanja minulih generacija, samo literarna vrsta postupno iščezavajuće religijske stvarnosti, usklik kojim se doduše još uvijek ponekad služimo, premda danas zapravo više vjerujemo u Božju nemoć da se pobrine za nas nego li u Njegovu (sve)moć da nas spasi!?

Nije upitno to da li mi o Bogu i Njegovoj snazi znamo govoriti mnogim biranim i pobožnim riječima, poput ovih iz knjige Izlaska, upitno je da li mi ozbiljno računamo s tim riječima, da li se realno pouzdajemo u Boga i oslanjamo na Njega.

To što danas možda propuštamo uzdati se u Gospodina, može biti posljedica našega zaključka da su nam molitve Bogu „neuslišane“. Zato nam je dobrodošlo pitanje: imamo li mi isku-

stvo Njegove snage i Njegovih spasenjskih zahvata u našim životima, ili je naše „iskustvo“ ipak da sve s nama i oko nas jednostavno ide svojim putem i teče svojim tokom, neovisno o propovijedanju i pripovijedanju o nekakvoj Božjoj snazi i (po)moći? Oslanjali se mi na Boga ili ne oslanjali, računali mi s Njime ili ne računali, molili mi ili ne molili za pomoć, čini nam se da je na kraju rezultat otprilike uvijek isti. Zato odustajemo od uzdanja u Boga i od molitve Njemu.

Međutim, takozvano „iskustvo“ neuslišanosti naših molitvi i našega uzdanja u Boga, ne mora postati povod odustajanju od računanja s Njegovom pomoću, ukoliko to navodno „neuslišavanje“ naših molitvi, pravilno interpretiramo.

Brojni navjestitelji evanđelja, činjenicu da neke naše prošnje upućene Bogu „ne bivaju uslišane“ obrazlažu uglavnom samo time da je to zbog nekog našeg nedostatka, u smislu da nismo dovoljno sveti i dostojni uslišanja, što nas katkada može baciti i u dodatnu frustraciju, u razočaranje samim sobom.

Premda nekada doista mogu biti u pitanju i neki tomu slični razlozi za neuslišanost naših

molitvenih prošnji, valja ipak imati u vidu da za Isusa svetost i savršenstvo nisu preduvjet da bi se on družio s nekom osobom. Isus dopušta da mu prilaze i grešnici, on izlazi ususret ljudima i onda dok su još nesavršeni i opterećeni grijesima. Na pitanje "Zašto vaš učitelj jede s carinicima i grešnicima?" (Mt 9,11) Isus odgovara: „Ne treba zdravima liječnika, nego bolesnima... Ta ne dođoh zvati pravednike, nego grešnike." (Mt 9,12-13). Stoga razlog za tzv. „neuslišanu molitvu“ očito ne mora biti samo naša „nedostojnost“ zbog grešnosti.

Kršćanin bi, naime, trebao znati da, kada je riječ o kršćanskom Bogu, uz kojega idu riječi kao što su ljubav, dobrota, milosrđe, praštanje..., tzv. „neuslišane molitve“ zapravo i ne postoje.

Isus, naime, ne ostavlja mogućnost „neuslišane molitve“. On kaže: „Ištite i dat će vam se! Tražite i naći ćete! Kucajte i otvorit će vam se! Doista, tko god ište, prima; i tko traži, nalazi; i onomu koji kuca otvorit će se.“ (Mt 7,7-8). On ne kaže kondicionalno: „Ištite, pa ću ja vidjeti hoće li me biti volja da vam dam“ nego kaže jasno i nedvojbeno: „Ištite i dat će vam se!“. Isus dakle jamči da će svaka molitva biti uslišana i očekuje od nas da vjerujemo da naša

molitva rezultira postignućem: „Stoga vam kažem: Sve što god zamolite i zaištete, vjerujte da ste postigli i bit će vam! (Mk 11,24).

Ono što zovemo „neuslišanim molitvama“ zapravo su uslišane molitve, ali one su uslišane ne na način kako mi sa svojim ograničenim znanjem mislimo da je za nas najbolje nego na način kako dobri Bog sa svojim sveznanjem i sigurnošću zna da je za nas uistinu najbolje, uzimajući sve u obzir: i naše vremenito, ali i naše vječno dobro.

U Isusovoj molitvi nije bitna količina riječi: „Kad molite, ne blebećite kao pogani. Misle da će s mnoštva riječi biti uslišani. Ne nalikujte na njih. Ta zna vaš Otac što vam treba i prije negoli ga zaištete.“ (Mt 6,7-8).

U Isusovoj molitvi je bitno pouzdanje u Oca, u Stvoritelja koji svojim sveznanjem dobro zna sve što nam je potrebno, bitna je naša zainteresiranost da zavlada „Njegovo Kraljevstvo“: „Nemojte dakle zabrinuto govoriti: `Što ćemo jesti?` ili: `Što ćemo piti?` ili: `U što ćemo se obući?` Ta sve to pogani ištu. Zna Otac vaš nebeski da vam je sve to potrebno. Tražite stoga najprije Kraljevstvo i pravednost njegovu, a sve će vam se ostalo dodati.“ (Mt 6,31-33).

Malo dijete (vjernik) može od svoga oca (Bog) moliti i tražiti nož da se igra i ako mu otac ne da baš taj nož može zaključiti i reći da ga tata ne voli. Ipak, istina je posve suprotna: baš zato što svim srcem voli svoje dijete i skrbi za njegovo dobro otac mu ne daje nož koji traži, znajući da bi se njime mogao porezati i nautiti si.

Kad god od Boga nešto molimo, mi zapravo želimo i molimo najveći mogući stupanj dobra za nas i/ili za naše bližnje. No katkada ono što se nama, uslijed našeg ograničenog znanja čini dobrim, iz perspektive Božjeg sveznanja, kada se zbroji cijeli lanac uzroka i posljedica nekog doslovnog ispunjenja naše prošnje, to zapravo može biti protiv našeg vlastitog dobra ili dobra naših bližnjih. Zar nije logično da nas Bog taj puta, u takvim slučajevima usliši tako da nam ono što molimo „ne ispuni“ doslovno nego kako je za nas najbolje, pa makar to bilo bolno i zahtjevno.

Primjer takve, na prvi pogled „neuslišane“ a zapravo uslišane, molitve sv. Pavao nam daje u poslanici Hebrejima. Kao što znamo, Isus u Getsemaniju, smrtno žalostan i krvlju se znojeći molio Oca da ga izbavi od predstojećeg trpljenja: „Tada im reče: "Duša mi je nasmrt žalosna.

Ostanite ovdje i bdijte sa mnom!" I ode malo dalje, pade ničice moleći: "Oče moj! Ako je moguće, neka me mimoiđe ova čaša. Ali ne kako ja hoću, nego kako hoćeš ti." (Mt 26,38-39)

Budući da i mi, kao i sv. Pavao, znamo da je Isus unatoč toj molitvi za izbjavljenje ipak završio u patnji raspeća i smrti, mi bismo zaključili da se radi o neuslišanoj molitvi. No za razliku od nas za sv. Pavla je i to primjer uslišane a ne neuslišane molitve: „On je u dane svoga zemaljskog života sa silnim vapajem i suzama prikazivao molitve i prošnje Onomu koji ga je mogao spasiti od smrti. I bi uslišan zbog svoje predanosti“ (Heb 5,7). Pavao naime ispravno interpretira Isusovu molitvu kao uslišanu budući da on polazi od Isusovih riječi: „Ali ne kako ja hoću, nego kako hoćeš ti“ (Mt 26,39). Isus dakle zapravo moli tako da unaprijed pristaje da, u pogledu patnje koju želi izbjeći, jer ju iznosi Ocu iz tjeskobe svoje ljudske naravi, ne bude po njegovoj vlastitoj ljudsko-naravnoj želji, nego po volji sveznajuće i svemoguće božanske naravi Očeve, što je uvijek bolje rješenje.

Kršćanin koji se postojano uzda u Gospodina i Njegovu desnicu ima dakle vjeru i iskustvo da

ne postoje neuslišane molitve i da je svaka molitva uslišana na, za njega, najbolji način. Autentični kršćanin vjeruje Isusu koji jamči: „Zaista, zaista, kažem vam: što god zaištete u Oca, dat će vam u moje ime“. (Iv 16,23)

Smijemo biti zahvalni kršćanima s Kariba što su i nas danas – odabirom gesla iz knjige Izlaska: „*Desnica tvoja, Gospodine, snagom se prodiči*“ (Izl 15,6) – ohrabрили na molitve i prošnje, posvijestivši nam tim geslom potrebu i mogućnost oslanjanja na snagu Gospodinovu kao na realnu i učinkovitu pomoć u nadilaženju bremena svakodnevice, pomoć na koju s pravom uvijek možemo računati, premda ne uvijek na onaj način koji se nama čini najboljim nego na onaj način koji u Božjem sveznanju uistinu jest najbolji za nas.

*Jure Zečević, OCD,
Tajnik Vijeća HBK
za ekumenizam i dijalog*

ORGANIZATORIMA MOLITVENE OSMINE ZA JEDINSTVO KRŠĆANA

NASTOJANJE OKO JEDINSTVA: TIJEKOM ČITAVE GODINE

Molitvena osmina za jedinstvo kršćana, u sjevernoj se Zemljinoj hemisferi tradicionalno slavi od 18. do 25. siječnja. Te je datume još 1908. predložio sluga Božji o. Paul Wattson¹ kako bi obuhvatio razdoblje između blagdana *Katedre svetoga Petra* (nakon liturgijske reforme u Katoličkoj crkvi slavi se 22. veljače) i blagdana *Obraćanja svetoga Pavla*. Ta dva datuma stoga imaju i svoja simbolična značenja. Prvi datum naznačuje *cilj* molitve: svo kršćanstvo u zajedništvu s apostolskim prvakom sv. Petrom, a drugi datum ukazuje na način

¹ Sluga Božji, o. Paul Wattson (SA) rođen je 16. siječnja 1863. u Millingtonu (Maryland). Za svećenika episkopalne Crkve zaređen je 1886. Potaknut franjevačkim idealima, zajedno sa episkopalnom sestrom Luranom White, on 1898. u Graymooru kraj Newyorka utemeljuje Društvo pomirenja (*SA - Society of the Atonement*), zasnovano na redovničkim zavjetima siromaštva, poslušnosti i čistoće. Glavna svrha, karizma i poslanje Društva je promicanje kršćanskog jedinstva. U katoličkoj je crkvi 22. rujna 2015. pokrenut proces za njegovu beatifikaciju i kanonizaciju (*fusnota: Jure Zečević*).

ili *metodu* kojom je jedino moguće postići taj cilj: temeljito obraćenje Kristu, svakog kršćanina, u svim kršćanskim zajednicama, obraćenjem kakvo je npr. bilo on sv. Pavla kod Damaska.

Na južnoj hemisferi, gdje je siječanaj blagdansko vrijeme, crkve često Molitvenu osminu prakticiraju u koje drugo doba godine, najčešće oko blagdana *Duhova* (kako je to još 1926. preporučio pokret *Vjera i ustrojstvo*). I blagdan *Duhova* je također znakovit i bogat simbolikom, budući da je Duh Sveti Onaj po kojem se ostvaruje i vrši svako istinsko i Bogu sukladno jedinstvo. Stoga je predduhovsko i poslijeduhovsko vrijeme također primjereno i za provođenje Osmine, ali i za ponovne molitve za jedinstvo onih koji su Osminu već slavili u siječanjskom terminu.

Materijali sadržani u ovim molitvenim priručnicima, nisu dakle ograničeni samo na jedan tjedan u godini, bilo to u siječnju, bilo oko *Duhova*. Neka svaka sredina bude fleksibilna i prilagodljiva ne samo glede tih dvaju preporučenih termina Osmine, nego i glede uporabe ovih molitvenih materijala u bilo koje drugo doba godine. Ovdje ponuđeni materijal neka bude shvaćen kao mogućnost da ga se koristi tijekom cijele godine, uvijek iznova pro-nalazeći prigode, da se zajednički moli za takvo i toliko jedinstvo kršćana, kakvo je Krist htio i za koje je molio.

PRILAGODBA TEKSTA

Materijal koji se može naći u ovoj knjižici ponuđen je uz očekivanje da će, gdje je god moguće, biti prilagođen za uporabu na mjesnoj razini. Pritom valja voditi računa o lokalnim i naslijeđenim liturgijskim praksama i o ukupnom društvenom i kulturnom kontekstu lokalne sredi-ne. Takve adaptacije, po naravi stvari, trebaju biti rezultat ekumenske suradnje i usuglašavanja lokalnih kršćanskih zajednica koje su pozvane svjedočiti jedinstvo i zajedništvo na svojoj lokalnoj razini.

U nekim sredinama već postoje ekumenske strukture koje su u mogućnosti zajednički prilagoditi materijal, a ondje gdje još ne postoje, nadamo se da bi i ova potreba za prilagodbama mogla biti poticaj za stvaranje takvih struktura.

KAKO KORISTITI MATERIJALE ZA MOLITVENU OSMINU?

- Za crkve i kršćanske zajednice koje Molitvenu osminu slave i jednim zajedničkim molitvenim slavljem među materijalima je na raspolaganju i model *zajedničkog ekumenskog molitvenog slavlja* Riječi Božje.

- Crkve i kršćanske zajednice, nadalje, mogu dijelove materijala, primjerice molitvene tekstove koji se nalaze u *zajedničkom molitvenom ekumen-skom molitvenom slavlju*, u *Osam dana* ili pak među *dopunskim molitvama* i *pjesmama*, uvrstiti, na prikladnim mjestima, i u vlastita liturgijska slavlja, poštujući pritom liturgijsku disciplinu i propise svoje crkve.

- Zajednice koje Molitvenu osminu obilježavaju bogoslužjima tijekom svih dana Osmine, da bi se izbjeglo ponavljanje istih tekstova, mogu se poslužiti materijalima priređenim za svaki pojedini dan, u dijelu pod naslovom *Osam dana*.

- Oni koji žele organizirati *biblijska proučavanja* na teme Molitvene osmine, mogu kao polazište uzeti biblijske tekstove i razmatranja uz *Osam dana*. Komentar uz svaki dan može dovesti do oblikovanja završne molitve vjernika.

- Za one pak koji žele moliti samostalno i privatno, materijal može poslužiti usmjeravanju njihovih molitvenih nakana. Premda mole samostalno, bit će svjesni da su povezani u zajedništvo sa svima koji diljem svijeta mole za veće vidljivo jedinstvo crkve Kristove.

UVOD U TEMU ZA 2018. GODINU

Desnica tvoja, Gospodine, snagom se prodiči

(Izl 15,6)

Područje Kariba

Područje Kariba kakvo poznajemo danas – a čije ime potječe od jednog od njegovih autohtonih naroda – naroda Kalinago – pret hodno zvanima Karibi – složena je stvarnost. Zemljopisno vrlo veliko područje, koje obuhvaća kako otoke tako i kopnene predjele, predstavlja bogato i raznovrsno tkanje etničkih, lingvističkih i religijskih tradicija. Radi se također i o politički složenoj stvarnosti s mnoštvom različitih državnih uređenja, od kolonijalnih dependansi (britanskih, nizozemskih, francuskih i američkih) do republikanskih nacionalnih država.

Današnji Karibi duboko su obilježeni neljudskim projektom kolonijalne eksploatacije. Agresivnom potragom za trgovačkim dobitkom, kolonizatori su kodificirali brutalni sustav koji je trgovao ljudskim bićima i njihovim prisilnim radom. U početku, te su prakse porobljavale i desetkovale a u nekim slučajevima i posve zatr-

le autohtone narode regije. Potom je uslijedilo porobljavanje Afrikanaca i dužničko ropstvo useljenika iz Indije i Kine.

U svakoj fazi, sustavi kolonizatora nastojali su lišiti podčinjene narode njihovih neotuđivih prava: identiteta, ljudskog dostojanstva, slobode i samoodređenja. Porobljavanje Afrikanaca nije bilo samo prevoženje radnika s jednog mjesta na drugo. Kao uvreda Bogom danom ljudskom dostojanstvu opredmećivalo se ljudske osobe, čineći jedno ljudsko biće vlasništvom drugoga. S poimanjem robova kao vlasništva pristizale su i druge prakse kojima se nastojalo dehumanizirati Afrikance. Među tima bilo je i nijekanje prava na kulturno i religijsko djelovanje, kao i na brak i obiteljski život.

Žaljenja je vrijedna, kao i svake osude, činjenica da je tijekom pet stotina godina kolonijalizma i robovlasništva, kršćansko misionarsko djelovanje u regiji, izuzev nekoliko istaknutih primjera, bilo usko povezano s tim dehumanizirajućim sustavom, istovremeno ga racionalizirajući i podupirući na mnoge načine. I dok su se oni koji su Bibliju donijeli u ovo područje njome koristili da opravdaju podčinjavanje zaslužjenih, u rukama tih istih robova ona je

postajala nadahnućem, jamstvom da je Bog na njihovoj strani, i da će ih Bog odvesti u slobodu.

Tema Molitvene osmine za jedinstvo kršćana 2018. godine

Karipski kršćani danas vide djelatnu desnicu Gospodnju u okončavanju ropstva. To iskustvo spasonosnog zahvata Božjeg koji donosi slobodu ono je što sjedinjuje. Baš se zbog toga izbor pjesme Mojsija i Mirjam (*Izl 15,1-21*) činio najprikladnijim za motiv Molitvene osmine za jedinstvo kršćana 2018. godine. Pjesma je to pobjede nad ugnjetavanjem. Tu je temu preuzeo i himan *Desnica Gospodnja*, napisan u radionici Karipskog vijeća crkava u kolovozu 1981., koji je postao svojevrsnom himnom ekumenskih susreta regije, preveden na brojne jezike.

Poput Izraelaca, i ljudi s Kariba imaju svoju pjesmu pobjede i slobode koju pjevaju i koja ih ujedinjuje. Međutim, suvremeni izazovi ponovno prijete da će porobiti, ponovno prijete dostojanstvu ljudske osobe stvorene na sliku i priliku Božju. Premda je ljudsko dostojanstvo po sebi neotuđivo, često biva zamračeno kako osobnim grijehom tako i društvenim struktu-

rama grijeha. U našem palom svijetu socijalnim odnosima prečesto manjka pravde i sućuti koje poštuju ljudsko dostojanstvo. Siromaštvo, nasilje, nepravda, ovisnost o drogama i pornografiji, te bol, tuga i tjeskoba koji ih slijede, iskustva su koja izobličuju ljudsko dostojanstvo.

Mnogi su od suvremenih izazova naslijeđe kolonijalne povijesti i trgovine robljem. Izranjena kolektivna duša iskazuje se danas u socijalnim problemima vezanim uz nisko samopouzdanje, bande i obiteljsko nasilje te narušene obiteljske odnose. Iako se radi o naslijeđu prošlosti, ovi problemi pogoršavaju se suvremenom stvarnošću koju mnogi označavaju pojmom neokolonijalizma. U postojećim se okolnostima brojnim državama regije čini gotovo nemoguće izvući se iz siromaštva i dugova. Štoviše, mjestimice je čak preostao zakonski okvir koji još uvijek vrši diskriminaciju.

Desnica Gospodnja, koja je narod izvela iz ropstva, pružala je ustrajnu nadu i srčanost Izraelcima, baš kao što i nadalje donosi nadu i kršćanima Kariba. Oni nisu žrtve okolnosti. Svjedočeći toj zajedničkoj nadi, crkve djeluju zajedno služeći svim narodima regije, a osobito

najranjivijima i zapostavljenima, kao u molitvenim stihovima: „Desnica Gospodnja u našoj zemlji sije; sjeme sije slobode, nade i ljubavi.“

Biblijsko – pastoralna razmatranja na tekst (Izl 15,1-21)

Knjiga izlaska vodi nas kroz tri razdoblja: život Izraelaca u Egiptu (1, 1-15, 21); Izraelovo putovanje kroz pustinju (15, 22-18, 27); te iskustvo Sinaja (19-40). Odabrano poglavlje, „Pjesma kod mora“ koju predvode Mojsije i Mirjam, nabroja događaje koji su prethodili otkupljenju naroda Božjeg iz ropstva. Pjesma zaključuje prvo razdoblje.

„On je Bog moj, njega ja ću slaviti“ (15,2)

Redci 1-3 15. Poglavlja naglašavaju slavljenje Boga: „Moja je snaga, moja pjesma - Gospodin jer je mojim postao izbaviteljem. On je Bog moj, njega ja ću slaviti, on je Bog oca moga, njega ću veličati.“ (15,2). U pjesmi, koju predvode Mojsije i Mirjam, Izraelci pjevaju slavu Bogu koji ih je oslobodio. Shvaćaju da se naum i svrha Božja ne mogu ni spriječiti niti osujetiti. Nikakva sila, čak ni kola faraonova, konjanici ni uvježbana vojska nisu mogli osujetiti Božju volju da oslobodi svoj narod. (15,4-5). U tom

radosnom pokliku slave, kršćani raznih tradicija prepoznaju da je Bog Spasitelj sviju nas, naslađujemo se što je ispunio obećanja i što nam još uvijek donosi spasenje po Duhu Svetom. U spasenju koje nam donosi priznajemo da je on naš Bog a da smo mi njegov narod.

„Desnica tvoja, Jahve, snagom se prodiči“ (15,6)

Oslobođenje i spasenje Božjeg naroda dolazi po snazi Božjoj. Desnica Gospodnja može se shvatiti i kao sigurna pobjeda Božja nad njegovim dušmanima, i kao njegova neiscrpna zaštita nad vlastitim narodom. Usprkos faraonovoj odlučnosti, Bog je čuo vapaj svoga naroda i neće dati da narod strada jer Bog je Bog života. Vlašću nad vjetrom i morem Bog iskazuje svoju volju da očuva život a uništi nasilje (Izl 15,10). Svrha je tog otkupljenja bila utemeljenje Izraela kao naroda slave koji priznaje Božju postojanu ljubav.

Oslobođenje je narodu donijelo nadu i obećanje. Nadu jer je svanuo novi dan u kojem ljudi mogu slobodno slaviti svoga Boga i ostvariti svoj puni potencijal. Bilo je to i obe-

ćanje: njihov će ih Bog pratiti čitavim putovanjem i niti jedna sila neće uništiti Božju svrhu za njih.

Koristi li se Bog nasiljem protiv nasilja?

Neki crkveni oci ovu su pripovijest tumačili kao metaforu za duhovni život. Augustin, primjerice, neprijatelja strmoglavljenog u more identificira ne kao Egipćane, već kao grijeh.

„Svi naši prošli grijesi, vidite, koji su nas tiještili, kao s leđa, on je bio utopio i uništio u krštenju. Te su naše mračne stvari jahali nečisti duhovi kao svoje konje, i kao konjanici jahali su ih kad god im se prohtjelo. Stoga ih apostol naziva 'upravljači ovoga mračnoga svijeta'. Svega toga bili smo oslobođeni kroz krštenje, kao kroz Crveno more, zvanim tako jer je posvećeno krvlju raspetog Gospodina...“
(*Propovijed 223E*).

Augustin je tu povijest vidio kao ohrabrujuću za kršćane da se nadaju i da ustraju, a ne da očajavaju, u potrazi za neprijateljem. Za Augustina krštenje je bilo ključni utemeljiteljski događaj za uspostavljanje pravog identiteta svake osobe kao člana Tijela Kristova. Povlači paralelu između Izraelovog oslobađajućeg pro-

laska kroz Crveno more i onog kršćanina u krštenju. Oba oslobađajuća putovanja začinju štovateljski zbor. Kao takav Izrael može slobodno slaviti spasiteljsku ruku Božju u pobjednoj pjesmi Mirjam i Mojsija. Njihovo otkupljenje uspostavlja porobljene Izraelce kao članove jednog naroda Božjeg, ujedinjenog jednom pjesmom slave.

Jedinstvo

Petnaesta glava Knjige izlaska daje nam vidjeti da put k jedinstvu često mora prolaziti kroz zajedničko iskustvo trpljenja. Oslobođenje Izraelaca iz ropstva temeljni je događaj u uspostavljanju tog naroda. Za kršćane taj proces svoj vrhunac ima u utjelovljenju i pashalnom otajstvu. Premda je oslobođenje/spasenje Božja inicijativa, Bog koristi ljudsko djelovanje u ostvarenju svoje svrhe i nauma za svoj narod. Kršćani, po krštenju, imaju udjela u Božjoj službi pomirenja, no naše vlastite podjele priječe naše svjedočenje i naše poslanje u svijetu potrebnom Božjeg iscjeljenja.

PRIPREMA MATERIJALA ZA MOLITVENU OSMINU ZA JEDINSTVO KRŠĆANA 2018. GODINE

Crkve Kariba izabrane su da načine polazišne materijale za svjetsku Molitvenu osminu 2018. godine. Predvođeni preuzvišenim gospodinom Kennethom Richardsom, katoličkim nadbiskupom Kingstona zaduženim za ekumenske odnose Biskupske konferencije Antila i gospodinom Gerardom Granadom, glavnim tajnikom Karipskog vijeća crkava, jedna je ekumenska skupina žena i muškaraca bila pozvana pripremiti materijale.

Zahvalni smo prvenstveno voditeljima Konferencije karipskih crkava, Biskupskoj konferenciji Antila te onima koji su doprinijeli ovim tekstovima:

- Mons. Kenneth D. Richards – koordinator pripremne skupine u ime biskupske konferencije Antila, predsjedavajući ekumenske komisije, nadbiskup Kingstona (rimokatolik) [Jamajka];

- G. Gerard A.J. Granado, mag. theol. (Edinburg) – glavni tajnik Karipskoga vijeća crkava,

sazivatelj pripreme skupine (rimokatolik)
[Trinidad i Tobago];

- Prof. Luis N. Rivera-Pagan – prof. emeritus ekumenizma, Princeton Theological Seminary, N.Y. (baptist) [Portoriko];

- Vlč. dr. Kirkley Sands, – kapelan, Codrington Theological College, Crkva u Provinciji Zapadna Indija (anglikanac) [Bahami];

- Vlč. Patmore Henry – tajnik, Connexional Conference, Metodistička crkva na Karibima i u Amerikama (MCCA) [Antigva];

- Dr. Oluwakemi Linda Banks – predsjednica Konferencije karipskih crkava (CCC) i klinička psihologinja (anglikanka) [Angvila];

- Gđica Nicole Poyer – voditeljica ekumenske skupine iz Taizéa, Trinidad i Tobago, studentica teologije na programu magisterija (rimokatolkinja) [Trinidad i Tobago];

- Preuzv. Glenna Spencer – biskupica, Metodistička crkva na Karibima i u Amerikama (MCCA) i bivša članica Središnjeg odbora Ekumenskog vijeća crkava (WCC) [Gvajana];

- Preuzv. dr. Kingsley Lewis – biskup, Moravska crkva (Istočna Zapadnoindijska provincija) i predsjednik emeritus Karipskog vijeća crkava (CCC) [Antigva];

- Vlč. mr. Elvis Elahie, (Edinburgh) – moderator emeritus, Prezbiterijanska crkva u Trinidad i Tobagu i ravnatelj emeritus St. Andrew's Theological College (prezbiterijanac) [Trinidad i Tobago];

- Vlč. dr. Marjorie Lewis – predsjednik emeritus, United Theological College of the West Indies (UTCWI) (Ujedinjena crkva na Jamajci i Kajmanskim otocima) [Jamajka];

- Vlč. dr. George Mulrain – predsjednik emeritus Connexionala, Connexional Conference, Metodistička crkva na Karibima i u Amerikama (MCCA) [Trinidad i Tobago].

Mjesna je pripremna skupina predstavila tekstove, molitve i razmatranja koja je izabrala ili priredila međunarodnoj skupini pod zajedničkim pokroviteljstvom Papinskog vijeća za promicanje jedinstva kršćana i Ekumenskog (Svjetskog) vijeća crkava. Na sastanku, održanom u Kući Emaus u Nassauu na Bahamima, od 3. do 7. rujna 2016., pripremni je tekst doraden

i dovršen. Međunarodna je skupina tada imala priliku posjetiti Muzej ropstva i emancipacije Pompey u Vendue House, čime je dobila priliku odati počast borbi za slobodu ljudi na Bahamima i drugdje na Karibima.

Međunarodna skupina želi zahvaliti nadbiskupu Patricku Pinderu i nadbiskupiji Nassau za njihovo velikodušno gostoprimstvo u Centru Emmaus, kao i osoblju koje ondje radi i koje nam je boravak učinilo ugodnim. Želimo također izraziti našu zahvalnost za potporu koju smo primili od voditelja mjesnih ekumen-skih skupina, poimence vlč. dr. Ranfordu Pattersonu, predsjedniku kršćanskog vijeća Bahama te prečasnom Laishu Boydu, dijecezanskom biskupu anglikanske biskupije Bahama i otoka Turks i Caicos, koji su se pridružili skupini i podijelili s nama svoje znanje i iskustvo mjesne crkve.

EKUMENSKO SLAVLJE BOŽJE RIJEČI

Uvod

Biblija i tri niza lanaca sastavni su dio slavlja ovog bogoslužja. Karipska skupina koja je pripremila ove tekstove predlaže da se ti simboli smjeste na vidljivo mjesto u bogoslužnom prostoru.

Biblija je osobito važna u iskustvu karipskih crkava. Povijesno gledano, autohtoni i porobljeni narodi morali su proživljavati zlodjela koja su im činili kolonizatori a koji su im, istodobno, donosili kršćanstvo. Ipak, u rukama tih potlačanih naroda regije, Biblija je postala prvotni izvor utjehe i oslobođenja. Ta dinamika preokreta Bibliju čini snažnim simbolom samu po sebi. Stoga je važno da u ovoj službi jedna vizualno uočljiva Biblija bude smještena posred sabranog zbora te da se čitanja naviještaju upravo iz te Biblije a ne iz nekih drugih knjiga ili knjižica.

Lanci su vrlo snažan simbol porobljavanja, dehumanizacije i rasizma. Također su i simbol vlasti grijeha koji nas odjeljuje od Boga, i jedne

od drugih. Karipska pripremna skupina potiče da se tijekom Molitve pomirenja u ovoj službi koriste pravi željezni lanci. Ukoliko nije moguće nabaviti željezne lance, utoliko neka se koriste vizualno što upečatljiviji lanci. Tijekom službe, željezne lance ropstva zamijenit će ljudski lanac kojim se izražavaju sveze zajedništva i ujedinjeno djelovanje protiv suvremenog ropstva i svih vrsta pojedinačne i institucionalne dehumanizacije, razčovječenja. Poziv na sudjelovanje u toj gesti, upućen čitavoj okupljenoj zajednici, sastavni je dio ekumenskog slavlja Božje riječi.

Kao pjesmu nakon navještaja Božje Riječi, karipska pripremna skupina predlaže himan *Desnica Gospodnja*. Odražavajući hvalospjev Mojsija i Mirjam za osloboditeljsko djelo Božje u Knjizi izlaska, povezana je s ekumenskim pokretom na Karibima, jer i crkve zajedno rade kako bi nadvladale društvene izazove s kojima se suočavaju ljudi iz regije.

RED SLAVLJA BOŽJE RIJEČI

Desnica tvoja, Gospodine, snagom se prodiči

(Izl 15,6)

Č: Čitač(i)*

P: Predslavitelj(i)*

Z: Zajednica

** Umjesto jednog predslavitelja i čitača, može ih biti i više vodeći računa o što ravnomjernijoj zastupljenosti pripadnika iz više kršćanskih zajednica.*

I. OKUPLJANJE I ULAZNA PROCESIJA

Ulazna pjesma

Dok zajednica pjeva ovdje predloženu ili neku drugu ulaznu pjesmu procesija predslavitelja, čitača i predstavnika kršćanskih zajednica ulazi noseći svečano Bibliju. Biblija se polaže na mjesto koje je svima vidljivo i iz nje se čitaju čitanja tijekom slavlja.

Ti, Kriste, Kralj si vjekova,
Ti vladar sviju naroda,

Ti sudac si jedincati
Svih umova i srdaca.

Kriste, Kralju, mir i jedinstvo,
podaj Crkvi svojoj kršćanskoj.

Glavari svih te naroda
Pred svijetom javno častili,
A mi Ti evo kličemo:
Ti višnji kralj si sviju nas!

Kriste, Kralju...

O Kriste, mira vladaru,
Pokori srca buntovna,
U jedno stado skupi sve
Od tebe što odlutaše.

Kriste, Kralju...

Sva slava tebi, Isuse,
Što vlašću svijetom upravljaš,
I ocu s duhom preblagim
U vječne vijeke vjekova.

Kriste, kralju...

Pozdrav

P U ime Oca i Sina i Duha Svetoga.
Z Amen.

P Milost Gospodina našega Isusa Krista, ljubav Boga i zajedništvo Duha Svetoga sa svima vama.

Z I s duhom tvojim.

P Drage sestre i braćo u Kristu, okupili smo se na ovo slavlje Božje riječi da bismo molili za jedinstvo kršćana. Želimo Bogu zahvaliti i za našu kršćansku baštinu i za njegovo oslobađajuće i spasenjsko djelovanje u povijesti.

Materijale za ovogodišnju svjetsku Molitvenu osminu za jedinstvo kršćana pripravile su crkve sa Kariba. U povijest kršćanstva na ovom području postoji jedan paradoks. S jedne strane kolonijalne sile su zloupotrebljavale Bibliju, da bi opravdali podjarmljivanje domaćeg stanovništva i mnogih drugih koji su došli iz Afrike, Indije i Kine. Skupine naroda su izbrisane s lica zemlje, brojni ljudi bačeni u lance i ropstvo ili su bili prisiljeni na rad pod nepravednim uvjetima. S druge strane Biblija je postala izvor utjehe i oslobode-

nja za mnoge koji su trpjeli pod kolonijalnom vlašću.

Biblija sve do danas ohrabruje vjernike na Karibima da se bore za ljudsko dostojanstvo i bolje uvjete života. Kada s naših ruku spadnu okovi ropstva, u obitelji čovječanstva izrasta novi savez ljubavi i zajedništva, koji izražava jedinstvo za koje mole naše crkve.

II. ZAZIV DUHA SVETOGA

P Zajedno sa karipskim kršćanima molimo za jedinstvo Crkve i molimo Duha Svetoga da u nama rasplamsa oganj svoje ljubavi.

P Sjedini sve svoje sluge vezom jedinstva.

Z Dođi duše Sveti!

P Nauči nas moliti.

Z Dođi duše Sveti!

P Oslobodi nas od ropstva grijeha.

Z Dođi duše Sveti!

P Dođi nam u pomoć u našoj slabosti.

Z Dođi duše Sveti!

P Obnovi nas kao svoju djecu.

Z Dođi duše Sveti!

Pjeva se ili recitira slijedeća ili neka druga pjesma Duhu Svetome.

1. Dođi k nama, Duše Sveti,
Božja sad će riječ početi,
Dođi rajske iz visine,
i prosvijetli srca tmine,
da spoznamo put istine.

2. Dođi Duše Stvoritelju,
čistih srca ljubitelju!
Sve nečisto ti odstrani,
U nama se daj nastani,
Srce naše ti promijeni!

III. MOLITVE POMIRENJA

P Nismo primili duha robovanja, da bismo se morali bojati, stoga kliknimo milosrdnome Bogu, uzdajući se u spasenjsku snagu njegove desnice.

Naprijed dolaze tri člana okupljene zajednice noseći svaki po jedan lanac. Nakon svakog otpjeva „Kyrie eleison“ ispuštaju lanac na pod.

P Od struktura koje podrivaju ljudsko dostojanstvo i donose nove oblike ropstva, oslobodi nas, Gospodine.

Z Kyrie eleison!

P Od odluka i postupaka koji našim sestrama i braći donose siromaštvo, marginalizaciju i diskriminaciju, oslobodi nas, Gospodine.

Z Kyrie eleison!

P Od straha i nepovjerenja koji nas dijele jedne od drugih i priječe nadu i ozdravljenje, oslobodi nas, Gospodine.

Z Kyrie eleison!

P Gospodin je naša snaga i naša pjesma, on je našim postao izbaviteljem. Bog, koji nas je izbavio, neka nas uvede u svoje svete stanove.

Z Amen!

IV. NAVJEŠTAJ RIJEČI BOŽJE

P Izbavi nas, Gospodine, od tlačenja ljudskog,

Z da se držimo tvojih zapovijedi.

- P** Svjetlošću svojom obasjaj one koji ti služe,
Z i nauči nas zakonu svome.

Prvo čitanje: Izl 15,1-21

- Č** Čitanje knjige Izlaska!

Tada Mojsije s Izraelcima zapjeva ovu pjesmu Gospodinu u slavu: "U čast Gospodinu zapjevat ću, jer se slavom proslavio! Konja s konjanikom u more je survao. Moja je snaga, moja pjesma - Gospodin jer je mojim postao izbaviteljem. On je Bog moj, njega ja ću slaviti, on je Bog oca moga, njega ću veličati. Gospodin je ratnik hrabar, Gospodin je ime njegovo. Kola faraonova i vojsku mu u more baci; cvijet njegovih štitonoša More crveno proguta. Valovi ih prekriše; poput kamena u morske potonuše dubine. Desnica tvoja, Gospodine, snagom se prodiči; desnica tvoja, Gospodine, raskomada dušmana. Veličanstvom svojim obaraš ti protivnike; puštaš svoj gnjev i on ih k'o slamu

proždire. Od daha iz tvojih nosnica vode narastoše, valovi se u bedem uzdigoše, u srcu mora dubine se stvrdnuše. Mislio je neprijatelj: `Gonit ću ih, stići, plijen ću podijelit`, duša će moja sita ga biti; trgnut ću mač, uništiti ih rukom svojom.` A ti dahom svojim dahnu, more se nad njima sklopi; k`o olovo potonuše silnoj vodi u bezdane. Tko je kao ti, Gospodine među bogovima, tko kao ti sija u svetosti, u djelima strašan, divan u čudima? Desnicu si pružio i zemlja ih proguta! Milošću svojom vodio si ovaj narod, tobom otkupljen, k svetom tvom Stanu snagom si ga svojom upravio. Kada to čuše, prodrhtaše narodi; Filistejce muke spopadoše. Užas je srvao edomske glavare, trepet je obuzeo moapske knezove i tresu se svi koji žive u Kanaanu. Strah i prepast na njih se obaraju; snaga tvoje ruke skamenila ih je dok narod tvoj, Gospodine, ne prođe, dok ne prođe narod tvoj koji si otkupio. Dovest ćeš ih i posaditi na gori svoje baštine, na mjestu koje ti, Gospodine, svojim učini Boravištem, Svetištem, o

Gospodine, tvojom rukom sazidanim. Vazda i dovijeka Gospodin će kraljevati.” Kad su faraonovi konji, njegova kola i konjanici sašli u more, Gospodin je na njih povratio morske vode pošto su Izraelci prošli posred mora po suhu. Tada Aronova sestra, proročica Mirjam, uze bubanj u ruku, a sve žene pridruže joj se s bubnjem u ruci i plešući. Mirjam je začinjala pjesmu: “Zapjevajte Gospodinu jer se slavom proslavio! Konja s konjanikom u more je survao.”

Č Čujte riječ Gospodnju i biti ćete slobodni!
Z Bogu hvala!

Psalam 128,5-7.10-24 (*Može se pjevati u cjelini ili samo pripjev*)

Č Iz tjeskobe Gospodina zazvah:
On me usliša i oslobodi.
Gospodin je sa mnom i ja ne strahujem:
što mi tko može?
Gospodin je sa mnom, pomoć moja,
i zbunjene gledam dušmane.

Z Zahvaljujte Gospodinu jer je dobar, jer je vječna ljubav njegova!

- Č** Pogani me okružiše:
imenom ih Gospodnjim uništih.
Opkoliše me odasvud:
imenom ih Gospodnjim uništih.
opkoliše me poput pčela,
ubod im žeže kao trnje zapaljeno:
imenom ih Gospodnjim uništih.
Gurahu me, gurahu, da me obore,
ali mi Gospodin pomože.
Gospodin je moja snaga i pjesma,
On mi je Spasitelj.
- Z** Zahvaljajte Gospodinu jer je dobar, jer je
vječna ljubav njegova!
- Č** Čuj! Radost i spasenje
odzvanja šatorima pravednika:
Gospodnja se proslavi desnica,
Gospodnja me uzdigne desnica,
Gospodnja se proslavi desnica!
Ne, umrijeti neću, nego živjeti
i kazivat ću djela Gospodnja.
Kaznom teškom kaznio me Gospodin,
ali me smrti ne preda.
- Z** Zahvaljajte Gospodinu jer je dobar, jer je
vječna ljubav njegova!

Č Otvorite mi širom vrata pravde:
ući ću , Gospodinu zahvalit!
„Ovo su vrata Gospodnja,
na njih ulaze pravedni!“
Zahvalit ću Ti jer si me uslišio
i moj postao Spasitelj.
Kamen, što ga odbaciše graditelji,
postade kamen zaglavni.
Gospodnje je to djelo:
kakvo čudo u očima našim!
Ovo je dan što ga učini Gospodin:
kličimo i radujmo se njemu!

Z Zahvaljujte Gospodinu jer je dobar, jer je
vječna ljubav njegova!

Drugo čitanje: Rim 8,12-27

Č Čitanje poslanice svetoga Pavla Apostola
Rimljanima!
Dakle, braćo, dužnici smo, ali ne tijelu da
po tijelu živimo! Jer ako po tijelu živite,
umrijeti vam je, ako li pak Duhom
usmrćujete tjelesna djela, živjet ćete. Svi
koje vodi Duh Božji sinovi su Božji. Ta ne
primiste duh robovanja da se opet

bojite, nego primiste Duha posinstva u kojem kličemo: "Abba! Oče!" Sam Duh susvjedok je s našim duhom da smo djeca Božja; ako pak djeca, onda i baštinici, baštinici Božji, a subaštinici Kristovi, kada doista s njime zajedno trpimo, da se zajedno s njime i proslavimo. Smatram, uistinu: sve patnje sadašnjega vremena nisu ništa prema budućoj slavi koja se ima očitovati u nama. Doista, stvorenje sa svom žudnjom iščekuje ovo objavljene sinova Božjih: stvorenje je uistinu podvrgnuto ispraznosti - ne po svojoj volji, nego zbog onoga koji ga podvrgnu - ali u nadi. Jer i stvorenje će se osloboditi robovanja pokvarljivosti da sudjeluje u slobodi i slavi djece Božje. Jer znamo: sve stvorenje zajedno uzdiše i muči se u porođajnim bolima sve do sada. Ali ne samo ono! I mi koji imamo prvine Duha, i mi u sebi uzdišemo iščekujući posinstvo, otkupljenje svoga tijela. Ta u nadi smo spašeni! Nada pak koja se vidi nije nada. Jer što tko gleda, kako da se tomu i nada? Nadamo li se pak onomu

čega ne gledamo, postojano to iščekujemo. Tako i Duh potpomaže našu nemoć. Doista ne znamo što da molimo kako valja, ali se sam Duh za nas zauzima neizrecivim uzdasima. A Onaj koji proniče srca zna koja je želja Duha - da se on po Božju zauzima za svete.

Č Čujte riječ Gospodnju i biti ćete slobodni!
Z Bogu hvala!

Aleluja: Est 4,17 (*Ako je moguće neka se pjeva*)

Z **Aleluja!**

Č Bože, nadasve moćni, uslišaj glas
beznadnih i izbavi nas iz ruku opakih.

Z **Aleluja!**

Č Gospodin s vama.

Z I s duhom tvojim.

Č Navještaj svetog Evanđelja po Marku!

Z Slava Tebi Gospodine!

Č U ono vrijeme kad se Isus lađom ponovno prebacio prijeko, zgrnu se k njemu silan svijet. Stajao je uz more. I dođe, gle, jedan od nadstojnika sinagoge,

imenom Jair. Ugledavši ga, padne mu pred noge pa ga usrdno moljaše: "Kćerkica mi je na umoru! Dođi, stavi ruke na nju da ozdravi i ostane u životu!" I pođe s njima. A za njim je išao silan svijet i pritiskao ga.

A neka je žena dvanaest godina bolovala od krvarenja, mnogo pretrpjela od pustih liječnika, razdala sve svoje i ništa nije koristilo; štoviše, bivalo joj je sve gore. Čuvši za Isusa, priđe mu među mnoštvom odostraga i dotaknu se njegove haljine. Mislila je: "Dotaknem li se samo njegovih haljina, bit ću spašena." I odmah prestane njezino krvarenje te osjeti u tijelu da je ozdravila od zla. Isus odmah u sebi osjeti da je iz njega izišla sila pa se okrenu usred mnoštva i reče: "Tko se to dotaknu mojih haljina?" A učenici mu rekoše: "Ta vidiš kako te mnoštvo odasvud pritišće i još pitaš: 'Tko me se to dotaknu?'" A on zaokruži pogledom da vidi onu koja to učini. Žena, sva u strahu i trepetu, svjesna onoga što joj se dogodilo, pristupi i baci se preda nj pa mu kaza

sve po istini. On joj reče: "Kćeri, vjera te tvoja spasila! Pođi u miru i budi zdrava od svojega zla!"

Dok je Isus još govorio, eto nadstojnikovih s porukom. "Kći ti je umrla. Čemu dalje mučiti učitelja?" Isus je čuo taj razgovor, pa će nadstojniku: "Ne boj se! Samo vjeruj!" I ne dopusti da ga itko drugi prati osim Petra i Jakova i Ivana, brata Jakovljeva. I dođu u kuću nadstojnikovu. Ugleda buku i one koji plakahu i naricahu u sav glas. Uđe i kaže im: "Što bučite i plačete? Dijete nije umrlo, nego spava." A oni mu se podsmjehivahu. No, on ih sve izbaci, uzme sa sobom djetetova oca i majku i svoje pratioce pa uđe onamo gdje bijaše dijete. Primi dijete za ruku govoreći: "Talita, kum!" što znači: "Djevojko! Zapovijedam ti, ustani!" I djevojka odmah usta i poče hodati. Bijaše joj dvanaest godina. I u tren ostadoše zapanjeni, u čudu veliku. On im dobro poprijeti neka toga nitko ne dozna; i reče da djevojci dadnu jesti. Riječ Gospodnja!

Z Slava tebi Kriste!

Propovijed

V. ISPOVIJED VJERE

Vjerovanje

(Umjesto Nicejsko-carigradskog uvijek se može koristiti i Apostolsko vjerovanje i/ili pak obrazac iz obreda krštenja)

P Ispovjedimo sada svi zajedno svoju kršćansku vjeru:

Z Vjerujem u jednoga Boga,
Oca svemogućega,
stvoritelja neba i zemlje,
svega vidljivoga i nevidljivoga.
I u jednoga Gospodina Isusa Krista,
jedinorođenoga Sina Božjega.
Rođenog od Oca prije svih vjekova.
Boga od Boga, svjetlo od svjetla,
pravoga Boga od pravoga Boga.
Rođena, ne stvorena,
istobitna s Ocem,
po kome je sve stvoreno.
Koji je radi nas ljudi i radi našega
spasenja sišao s nebesa.

I utjelovio se po Duhu Svetom
od Marije Djevice:
i postao čovjekom.
Raspjet također za nas:
pod Poncijem Pilatom mučen i pokopan.
I uskrsnuo treći dan, po Svetom Pismu.
I uzašao na nebo:
sjedi s desne Ocu.
I opet će doći u slavi
suditi žive i mrtve,
i njegovu kraljevstvu neće biti kraja.
I u Duha Svetoga,
Gospodina i životvorca;
koji izlazi od Oca /i Sina/.
Koji se s Ocem i Sinom skupa časti
i zajedno slavi;
koji je govorio po prorocima.
I u jednu svetu katoličku i
apostolsku Crkvu.
Ispovijedam jedno krštenje
za oprostjenje grijeha.
I iščekujem uskrsnuće mrtvih.
I život budućega vijeka.
Amen.

VI. MOLITVA VJERNIKA

Tijekom molitve vjernika može se oblikovati „ljudski lanac“: vidi uvod.

- P** Puni zahvalnosti za naše oslobođenje od ropstva grijehu iznesimo svoje potrebe pred Gospodina i molimo ga da polomi lance koji nas zarobljuju i da nas umjesto njih poveže vezom ljubavi i zajedništva.
- Z** Stavi svoju ruku na nas, Gospodine, da živimo.
- P** Bože Izlaska, ti si svoj narod kroz valove Crvenoga mora vodio i izbavio ga. Budi i s nama danas i oslobodi nas od svih oblika ropstva i od svega što zatamnjuje ljudsko dostojanstvo.
- Z** Stavi svoju ruku na nas, Gospodine, da živimo.
- P** Bože punine, u svojoj dobroti ti skrbiš za sve naše potrebe. Budi danas s nama i pomози nam nadvladati sebičnost i pohlepu. Podari nam hrabrost da se

aktivno zauzimamo za pravednost u svijetu.

Z Stavi svoju ruku na nas, Gospodine, da živimo.

P Bože ljubavi, stvorio si nas svoju sliku i izbavio nas po Kristu. Budi danas s nama i daj nam snage da ljubimo svoj bližnje i budemo spremni pomoći tuđincima.

Z Stavi svoju ruku na nas, Gospodine, da živimo.

P Bože mira, ti si vjeran svome savezu s nama, i onda kada se mi udaljimo od tebe. U Kristu si nas pomirio sa sobom. Budi danas s nama i daj nam novi duh i novo srce, da se odvratimo od nasilja i umjesto toga služimo miru.

Z Stavi svoju ruku na nas, Gospodine, da živimo.

P Bože slave, ti si svemoguć, ali u Isusu si htio boraviti u ljudskoj obitelji. U vodi krštenja prihvatio si nas za svoju djecu. Budi danas s nama i pomози nam da vjerno vršimo svoj dužnosti u obitelji, u

zajednici i u društvu te da osnažujemo vezu zajedništva sa našom braćom i sestrama u Kristu.

Z Stavi svoju ruku na nas, Gospodine, da živimo.

P Bože, koji si jedan u trima osobama, ti si nas u Kristu sjedinio s tobom i s bližnjima. Budi danas s nama i oslobodi nas snagom i utjehom Duha Svetoga od bavljenja sobom, od oholosti i straha, koji nam onemogućuju da čeznemo za punim vidljivim jedinstvom Crkve.

Z Stavi svoju ruku na nas, Gospodine, da živimo

VII. OČE NAŠ I PRUŽANJE ZNAKA MIRA

Očenaš (*pjevano ili recitirano*)

Okupljeni članovi zajednice mogu se tijekom moljenja Očenaša držati za ruke, ako tijekom molitve nije bio oblikovan „ljudski lanac“.

P Sjedinjeni ne lancima nego ljubavlju Kristovom, koja nam je ulivena u srce,

pomolimo se Ocu riječima koje nas je naučio Isus:

Z Oče naš,
koji jesi na nebesima,
sveti se Ime Tvoje.
Dođi kraljevstvo Tvoje,
budi volja Tvoja,
kako na Nebu,
tako i na Zemlji.
Kruh naš svagdanji daj nam danas,
i otpusti nam duge naše,
kako i mi otpuštamo dužnicima svojim.
i ne uvedi nas u napast,
nego izbavi nas od zla.
Amen.

*Poslije molitve Očenaša može uslijediti
pružanje znaka mira.*

VIII. BLAGOSLOV I OTPUST

Kolekta

Ovisno o okolnostima može uslijediti najava prikupljanja milostinje za neku dobrotvornu, karitativnu ili sličnu svrhu.

P Kao simbolični i vidljivi znak naše empatije i osjetljivosti za naše bližnje u potrebi, pri izlazu se nalazi korpica u koju možete, ako ste u mogućnosti ostaviti svoj darak, milostinju koju ćemo dostaviti najpotrebitijima.

P Gospodin s vama.

Z I s duhom tvojim.

P Izbavljeni desnicom Gospodnjom i sjedinjeni u jedno Tijelo Kristovo poći ćemo u snazi Duha Svetoga.

P Duh Gospodnji na nama je,
jer nas pomaza!
On nas posla blagovjesnikom biti siromasima,
proglasiti sužnjima oslobođenje,
vid slijepima,
na slobodu pustiti potlačene,
proglasiti godinu milosti Gospodnje!
Amen! Aleluja!

Z Amen.

P Blagoslov Boga Svemogućega,
Oca, Sina i Duha Svetoga,

sašao na vas i ostao vazda s vama.

Z Amen.

P Idite u miru.

Z Bogu hvala.

Završna pjesma *i/ili postludij na orguljama*

Gdje je ljubav, prijateljstvo, ondje je i Bog!

Sve nas sabra sad u jedno ljubav Krista,
zanos nas i naša radost, nek' je u Njem.
Boga živog mi se bojmo, ljubeći Ga,
a nek' srca naša veže ljubav prava.

Gdje je ljubav, prijateljstvo, ondje je i Bog!

Kad se dakle, sakupljamo mi u jedno,
nek' se više i ne dijele naše misli.
Nek' je konac zlobnim svađam, a i raspram.
U sredini našoj neka bude Krist Bog.

Gdje je ljubav, prijateljstvo, ondje je i Bog!

Skupa s blaženima nama podaj vidjet,
proslavljenim Lice Tvoje, Kriste Bože.
Radost što je neizmijerna, i to prava,
posve vijeke, i kroz vječnost svu bez kraja.

Gdje je ljubav, prijateljstvo, ondje je i Bog!

BIBLIJSKA RAZMATRANJA I MOLITVE ZA OSAM DANA

Prvi dan: Ljubi stranca kao sebe samoga. Ta i vi ste bili stranci u egipatskoj zemlji.

Levitski zakonik 19,33-34	Ljubi stranca kao sebe samoga
Psalam 146	Gospodin štiti tuđince
Hebrejima 13,1-3	Neki, i ne znajući, ugostiše anđele!
Matej 25,31-46	Stranac bijah i primiste me

Haiti je, nakon što je postao prvom neovisnom crnom republikom, gostoprimstvo pružao i drugim porobljenim narodima u potrazi za slobodom. No, posljednje su godine Haićanima donijele ozbiljne ekonomske nedaće te su mnogi od njih napustili svoje domove i upustili se u opasna putovanja s nadom u bolji život. U brojnim su slučajevima naišli na neprijateljstva i zakonske prepreke. Karipsko vijeće crkava uključilo se u zagovaranje prava u onim zemljama koje Haićanima omeđuju ili uskraćuju građanska prava.

Razmatranje

U pozadini propisa Zakona, koji je Izraelce obvezivao da prihvate strance, sjećanje je naroda Božjeg na to da su i sami bili stranci u zemlji egipatskoj. Od tog se sjećanja na vlastito progonoštvo očekivalo da potakne suosjećanje i solidarnost sa suvremenim izbjeglicama i strancima. Naše zajedničko kršćansko iskustvo Božjeg spasosnog djelovanja, kao i za Izrael, ide pod ruku sa prisjećanjem na udaljenost i otuđenje – u smislu otuđenja od Boga i njegova kraljevstva. Ta vrst kršćanskog spomena ima i etičke implikacije. Bog je obnovio naše dostojanstvo u Kristu i učinio nas građanima svoga kraljevstva, ni zbog čega što smo mi učinili već poradi svog slobodnog dara u ljubavi. Pozvani smo činiti jednako tako, slobodno i potaknuti ljubavlju. Ljubiti kao kršćanin znači ljubiti poput Oca, a to znači priznati dostojanstvo i omogućiti dostojanstvo i na taj način potpomoći ozdravljenju uništene ljudske obitelji.

Molitva

Vjekovječni Bože,
ti ne pripadaš ni jednoj kulturi, ni jednoj zemlji,
već si Gospod sviju,

ti nas zoveš da prihvatimo strance.
Pomozi nam svojim Duhom
da živimo kao braća i sestre,
primajući u tvoje ime svakoga
i živeći u pravednosti tvojeg kraljevstva.
To te molimo u ime Isusa Krista. Amen.

*Desnica Gospodnja
U našoj zemlji sije
Sjeme sije slobode, ljubavi i nade
Ruku pod ruku
Sa svih strana zemlje
Sabiru se djeca
Sjedinjena desnicom Gospodnjom.*

Drugi dan: Ne više kao roba, nego kao brata ljubljenoga

Post 1,26-28	Na svoju sliku stvori Bog čovjeka
Psalam 10,1-10	Zašto, Gospode, stojiš daleko?
Filemonu	Ne kao roba, nego više od roba, kao brata ljubljenoga

Luka 10,25-37

Milosrdni
Samaritanac

Trgovina ljudima oblik je suvremenog ropstva u kojem se žrtve silom ili prijevarom primoravaju na dječji rad, rad u seksualnoj industriji ili trgovinu organima za profit izrabljivača. Radi se o globalnoj industriji vrijednoj milijarde dolara. To je također i rastući problem na Karibima. Reformirane crkve Kariba udružile su se s Vijećem za svjetske misije te Karipskim i sjevernoameričkim vijećem za misije u educiranju kršćanskih zajednica kako da okončaju pošast trgovine ljudima.

Razmatranje

Jedna od prvih stvari koju saznajemo o Bogu iz kršćanske i hebrejske Biblije jest da je Bog stvorio ljude na svoju sliku. Pa ipak, ta je duboka i prelijepa istina često bila zamračivana ili osporavana duž čitave ljudske povijesti. U Rimskom su carstvu, primjerice, sužnjevi bili posve lišeni dostojanstva. Poruka Evanđelja sasvim je suprotna tomu. Isus je izazvao društvene norme koje su obezvrjeđivale ljudsko dosto-

janstvo Samarijanaca opisavši Samarijanca kao „bližnjeg“ čovjeku napadnutom na putu u Jerihon – bližnjeg, kojeg valja ljubiti, kao što propisuje Zakon. Pavao, pak, još više neustrašiv u Kristu, nekoć roba Onezima naziva „ljubljenim bratom“, prestupajući norme svojeg društva i potvrđujući Onezimovu ljudskost.

Kršćanska ljubav mora uvijek biti hrabra, ljubav koja se usuđuje prijeći granice, prepoznajući u drugima dostojanstvo koje je jednako vlastitom. Poput svetog Pavla i kršćani moraju biti „neustrašivi u Kristu“ i podignuti svoj sjedinjeni glas i jasno priznati osobe koje su žrtve trgovine kao svoje bližnje i svoju ljubljenu braću i sestre te zajedno raditi na okončavanju ropstva naših dana.

Molitva

Milosrdni Bože,
budi bliz onima koji su žrtve trgovine ljudima,
podaj im sigurnost da vidiš njihove nevolje i čuješ
njihove vapaje.
Daj da tvoja Crkva bude ujedinjena u suosjećanju
i hrabrosti da radi za onaj dan
kad više nitko neće biti iskorištavan

i u koji će svi biti slobodni živjeti život dostojanstva i mira.

To molimo u ime Trojedinog Boga koji može učiniti nemjerljivo više od onog što mi možemo moliti ili zamisliti.

Amen.

Desnica Gospodnja

U našoj zemlji diže

Posrnule diže jednog po jednog:

Po imenu svakog znana

Izbavljena sad od srama

Podignut desnicom Gospodnjom.

Treći dan: Tijelo vaše hram je Duha Svetoga

Izl 3,4-10

Bog izbavlja iz šaka tlačiteljskih

Psalam 24,1-6

Naraštaj onih koji traže lice Boga

1 Korinćanima 6,9-20

Jakovljeva

Proslavite dakle

Boga u tijelu

svojem!

Matej 18,1-7

Jao čovjeku po kom
dolazi sablazan!

Mnoge crkve na Karibima dijele zabrinutost u pogledu pornografije, osobito putem interneta. Pornografija ima razorne posljedice za ljudsko dostojanstvo, posebno za djecu i mlade. Kao i ropstvo zarobljuje ljudska bića, hvata u zamku ovisne o njoj i uništava zdrave odnose ljubavi.

Razmatranje

Knjiga izlaska pokazuje Božju brigu za ljude u ljudskom ropstvu. Božja objava Mojsiju u gorućem grmu bila je silan iskaz njegove volje da oslobodi svoj narod. Gospodin je vidio njihov jad, čuo njihov vapaj i došao ih izbaviti. Gospodin i danas čuje vapaj onih koji su podvrgnuti ropstvu i želi ih izbaviti. Iako je seksualnost dar Božji ljudskim odnosima i izraz prisnosti, zloupotreba toga dara po pornografiji zarobljava i obezvrjeđuje kako one koji su zatočeni u proizvodnji tako i one koji ju konzumiraju. Bog nije gluh za njihove nevolje a kršćani su pozvani na jednaku sličnu brigu.

Sveti Pavao piše da smo pozvani u našim tijelima dati Bogu slavu, što znači da svaki dio našeg života, uključivši i naše odnose, može i treba biti Bogu ugodan prinos. Kršćani moraju raditi zajedno na takvom društvu koje podupire ljudsko dostojanstvo i ne postavlja kamen spoticanja pred nijednog od Božjih malenih, nego ih, radije, osposobljava da žive u slobodi koja je Božja volja za njih.

Molitva

Svojom nas nebeskom milošću, Bože,
Obnovi u duši i tijelu
Stvori u nama čisto srce i čisti um
Da mognemo podati slavu tvojem Imenu.

Podaj da crkve steknu jedinstvo svrhe
Za posvećenje tvog naroda
Po Isusu Kristu
Koji s tobom živi i kraljuje
U jedinstvu Duha Svetoga
U sve vijeke vjekova.
Amen.

*Desnica Gospodnja
Liječi u našoj zemlji,*

*Uništene liječi duše, tijela i umove
Njen dodir ljubavi
Čudesni su izvori
Kad liječi nas desnica Gospodnja.*

Četvrti dan: Nada i ozdravljenje

Izaija 9,2-7a

Nadaleko vlast će
mu se sterat' i miru
neće biti kraja

Psalam 34,1-14

Traži mir i za njim
idi!

Otkrivenje 7,13-17

I otrt će Bog svaku
suzu s očiju njihovih

Ivan 14,25-27

Mir vam ostavljam

Na Karibima, nasilje je problem na kojeg su crkve pozvane odgovoriti. Upravo je alarmantno visoka stopa ubojstava, od kojih većina izvire iz obiteljskog nasilja, obračuna bandi i ostalih oblika kriminala. U porastu je također i stopa samoozljeđivanja i samoubojstava u nekim dijelovima regije.

Razmatranje

Kraljevstvo koje je Bog obećao, kraljevstvo koje je Isus naviještao i očitovao u svom služenju,

kraljevstvo je pravednosti, mira i radosti u Duhu Svetome. Što ta Radosna vijest znači onima koji su zatočeni u tami nasilja? U prorokovom viđenju, svjetlost jarka obasja one što mrklu zemlju obitavahu. No kako kršćani mogu donijeti svjetlo Isusovo onima koji žive u mrklini nasilja u svom domu ili unutar bande? Kakav osjećaj nade kršćani mogu ponuditi? Tužna je stvarnost da su podjele među kršćanima upravo suprotan znak, koji sprječava prenošenje nade.

Međutim, potraga za mirom i pomirenjem među različitim crkvama i vjeroispovijestima suprotnost je tomu. Kad kršćani teže jedinstvu u ovom svijetu sukoba, nude tom svijetu znak pomirenja. Kršćani koji odbijaju ući u logiku privilegija i statusa, koji odbijaju omalovažavati druge i njihove zajednice, pružaju svjedočanstvo mira Božjega kraljevstva, u kojem Janje vodi pravednike na izvore života. Takav mir je potreban svijetu, mir koji donosi ozdravljenje i utjehu onima koji su pogođeni nasiljem.

Molitva

Bože svake utjehe i nade,

Tvoje je uskrsnuće porazilo nasilje križa.

Daj da kao tvoj narod

Budemo vidljivi znak
Da će nasilje svijeta biti svladano.
To molimo u ime uskrslog Krista.
Amen.

*Desnica Gospodnja
Pokazuje u našoj zemlji
Put pokazuje kojim nam je ići;
Oblaci ga zastiru
I lako tu zalutamo
No ipak nas vodi desnica Gospodnja.*

**Peti dan: Evo zapomažu kćeri naroda moga iz
zemlje daleke!**

Ponovljeni zakon 1,19-35

Psalam 145,9-20

Jakovljeva 1,9-11

Gospodin, Bog vaš,
koji ide pred vama,
koji vas je nosio
Gospod podupire
sve koji posrću
Bogataš će na
stazama svojim
usahnuti

Luka 18,35-43

Isuse, Sine Davidov,
smiluj mi se!

Karipska su se gospodarstva tradicionalno temeljila na proizvodnji sirovina za europsko tržište te nikad nisu bile samoodrživa. Posljedično, zaduživanje na međunarodnom tržištu postalo je važnim za razvitak. Ta zahtjevna zaduženja nameću smanjenje troškova za prijevoz, obrazovanje, zdravstvo i druge javne usluge, što se najteže odražava upravo na siromašne. Karipska konferencija crkava pokrenula je stoga jednu inicijativu kojom bi se rješavala trenutna dužnička kriza u regiji te kako bi se putem vlastitih međunarodnih veza prispjelo u pomoć siromasima.

Razmatranje

Lako možemo zamisliti buku mnoštva dok Isus ulazi u Jerihon. Mnogi glasovi uštkavaju vapaje slijepog prosjaka. Ta on samo smeta i sramoti. Pa ipak, kroza sav taj metež Isus čuje glas slijepca, baš kao što i Bog u hebrejskim pismima uvijek čuje vapaje siromaha. Gospodin koji podupire

onog koji pada ne samo da čuje, već i odgovara. Život se prošnjakom time korjenito mijenja.

Razjedinjenost kršćana može postati dijelom svjetskog meteža i kaosa. Poput svađalačkih glasova na ulazu u Jerihon, naše podjele mogu ugušiti vapaj siromaha. Međutim, kad smo ujedinjeni postajemo potpunije Kristova prisutnost u svijetu, sposobniji čuti, slušati i odgovoriti. Namjesto da uvećavamo glasnoću nesloge, bivamo sposobnima uistinu slušati i tako razlučiti glasove koje je najpotrebnije čuti.

Molitva

Ljubeći Bože,
Ti podižeš siromahe i potlačene
I obnavljaš im dostojanstvo.
Čuj sad naše vapaje za siromašne svijeta,
Obnovi im nadu i pridigni ih,
Da bi sav tvoj narod bio jedno.
To te molimo u Isusovo ime.
Amen.

*Desnica Gospodnja
U našoj zemlji diže
Posrnule diže jednog po jednog:*

*Po imenu svakog znana
Izbavljena sad od srama
Dizanjem desnice Gospodnje.*

Šesti dan: Starajte se i za ono što se tiče drugih!

Izaija 25,1-9

Kličimo i veselimo
se spasenju njegovu

Psalam 82

Vratite pravicu
jadniku i siromahu!

Filipljanima 2,1-4

Ne starajte se samo
svaki za svoje, nego
i za ono što se tiče
drugih

Luka 12,13-21

Klonite se i čuvajte
svake pohlepe

Izmjene međunarodnih bankovnih propisa i nadalje ima negativan utjecaj na Karibe i prijeti ekonomskoj opstojnosti mnogih obitelji. Karipskim radnicima koji rade u inozemstvu sve je teže slati novac svojim obiteljima. Crkve na Karibima predstavile su stoga pokret kreditne unije kako bi siromasi imali pristup financijama za ekonomske aktivnosti.

Razmatranje

Svjedočanstvo Pisma ustrajava u tome da Bog uvijek čini preferencijalnu opciju za siromahe: desnica Gospodnja djeluje za nemoćnike nasuprot moćnika. Slično, Isus ustrajno upozorava na opasnosti pohlepe. No unatoč tim upozorenjima, grijeh pohlepe često okuži naše kršćanske zajednice i uvodi logiku nadmetanja: jedna se zajednica natječe protiv druge. Valja nam se prisjetiti da ukoliko nam ne uspijeva razlikovati se od svijeta, već se suobličavamo njegovom razornom duhu nadmetanja, utoliko nam ne uspijeva niti biti „utočište ubogom u nevolji; skrovište od pljuska.“

Za naše različite crkve i vjeroispovijesti, biti bogat u Božjim očima ne znači imati mnogo članova koji pripadaju – ili doniraju – vlastitoj zajednici, nego znači prepoznati da kao kršćani imamo nebrojeno mnogo braće i sestara diljem svijeta, ujedinjenih unatoč ekonomskoj podjeli „sjevera“ i „juga“. Svjesni tog bratstva u Kristu, kršćani mogu udružiti snage u promicanju ekonomske pravde za sve.

Molitva

Svemogući Bože,
podaj hrabrosti i snage svojoj crkvi
da ustrajno naviješta pravdu i pravednost
u situacijama ugnjetavanja i tlačjenja.

Dok slavimo naše jedinstvo u Kristu,
nek nam tvoj Sveti Duh pomogne
da se staramo za potrebe drugih.
Amen.

*Desnica Gospodnja
Udara u našoj zemlji,
Udara ljubomoru, mržnju i pohlepu;
Našu sebičnost i požudu,
Našu oholost i nepravdu
Uništava desnica Gospodnja.*

Sedmi dan: Graditi obitelj u domu i Crkvi

Izlazak 2,1-10
Psalam 127

Rođenje Mojsijevo
Ako Jahve kuću ne
gradi, uzalud se
muče graditelji.

Hebrejima 11,23-24

Mojsija su krili
roditelji jer vidješe
da je djetesce lijepo

Matej 2,13-15

Josip ustane, uzme
noću dijete i majku
njegovu te krene u
Egipat

Na Karibima obitelj je još uvijek pod nepovoljnim utjecajem ostavštine ropstva, no i novih čimbenika poput migracije roditelja, financijskih teškoća i obiteljskog nasilja. suočavajući se s tom stvarnošću, crkve Kariba rade na potpori kako nuklearnim tako i proširenim obiteljima.

Razmatranje

Obitelj je od središnje važnosti za zaštitu i odgoj djece. Biblijski izvještaji o djetinjstvima Mojsija i Isusa, koji su obojica od trenutka rođenja bili u smrtnoj opasnosti zbog naloga o ubojstvu bijesnih vladara, zorno nam prikazuju kako djeca mogu biti ranjiva na vanjske sile. No ove nam povijesti kazuju i što činiti da bi se zaštitilo takve malene. Matej nam predstavlja model očinstva koji je u

ljubećoj vjernosti zapovijedi Gospodnjoj, a osobito u nemirnim vremenima.

Pisma djecu vide kao blagoslov i nadu za budućnost. Za psalmista ona su kao „strelice u ruci ratnika“. Mi kršćani imamo udjela u zajedničkom pozivu da živimo kao podupiruće obiteljske mreže, oslanjajući se na snagu Gospodnju pri tom zadatku izgradnje jakih zajednica u kojima su djeca zaštićena i mogu rasti.

Molitva

Milosrdni Bože,
ti si svoga sina poslao da bude rođen u jednoj
običnoj obitelji
s precima koji su bili i pravedni i grešni.

Zazivamo tvoj blagoslov na sve obitelji
u kućanstvima i zajednicama.

Molimo te posebice za jedinstvo kršćanske obitelji
da bi svijet uzvjerovao.

Molimo u Isusovo ime,
amen.

*Desnica Gospodnja
Piše u našoj zemlji
Snagom piše i ljubavlju;
Naši sukobi i strahovi
Naše pobjede i suze
Zapisuje desnica Gospodnja.*

Osmi dan: Sabrat će raspršene... sa sva četiri kraja zemlje

Izaija 11,12-13

Efrajim neće više zavidjeti Judi, a Juda neće biti neprijatelj Efrajimu.

Psalam 106,1-14; 43-48

Saberi nas da slavimo tvoje sveto ime

Efežanima 2,13-19

Pregradu razdvojnici razori u svome tijelu

Ivan 17,1-12

Proslavih se u njima

Karipske crkve zajedno rade na iscjeljivanju rana u Tijelu Kristovu u regiji, koje su naslijede kolo-

nijalizma. Pomirenje često zahtijeva pokajanje, obnovu i ozdravljenje sjećanja. Jedan od primjera za to je čin isprike i odštete između baptista Britanije i Kariba. Kao i Izrael, Crkva je u svom jedinstvu pozvana biti znak i djelatni promicatelj pomirenja.

Razmatranje

Kroz čitavu je biblijsku pripovijest o povijesti spasenja nepogrešivi motiv neumoljiva Gospodnja odlučnost da stvori narod kojeg bi mogao nazvati svojim. Oblikovanje takvog naroda - sjedinjenog u svetom savezu s Bogom - sastavni je dio njegovog nauma spasenja kao i slavljenja i posvećenja Božjeg imena.

Proroci uvijek ponovno podsjećaju Izrael da Savez zahtijeva da odnosi između raznih društvenih skupina budu označeni pravednošću, suosjećanjem i milosrđem. Isus, dok se pripremao zapečatiti novi savez u svojoj krvi, žarko se molio Ocu da oni koje mu je dao budu jedno, kao što su i on i Otac jedno. Kršćani, kad otkriju svoje jedinstvo u Isusu, sudjeluju u Kristovoj slavi u prisutnosti Oca, s istom slavom koju je imao u Očevoj prisutnosti prije postanka svijeta. I tako, Božji

saveznički narod mora uvijek stremiti da bude izmirena zajednica – ona koja je sama po sebi djelotvorni znak svim narodima zemlje kako da žive u pravdi i miru.

Molitva

Gospodine,
skrušeno te molimo da, tvojom milošću
Crkve širom svijeta
postanu oruđem tvoga mira.

Po njihovom zajedničkom djelovanju
kao posrednici i sredstva
tvoje iscjeljujuće i pomirujuće ljubavi
među razdijeljenim narodima,
neka tvoje Ime bude hvaljeno i slavljeno.
Amen.

*Desnica Gospodnja
U našoj zemlji sije
Sjeme sije slobode, nade i ljubavi;
Ruku pod ruku
Sa svih strana zemlje
Sabiru se djeca
Sjedinjena desnicom Gospodnjom.*

EKUMENSKA SITUACIJA NA KARIBIMA

Područje Kariba proteže se od Bahama na sjeveru do Surinama, Gvajane i Francuske Gvajane na južnoameričkom kopnu, te od Barbadosa na istoku do Belizea u Srednjoj Americi na zapadu. Zajednički identitet temelji se kako na zemljopisnim odrednicama i zajedničkoj povijesti kolonijalizma, izrabljivanja i otpora prema tuđinskom ugnjetavanju, tako i u zajedničkoj kulturnoj svijesti.

Prisustvo nekih crkava u tom području – Rimokatoličke i Anglikanske crkve – koincidira s početkom i ranim periodom kolonijalnih pothvata. Ostale su crkve prispjele kasnije kao dio misionarskog pokreta u osamnaestom, devetnaestom i početkom dvadesetog stoljeća. Čak i nedavno, evanđeoski i pentekostalni pokreti raširili su se diljem Kariba. Posljedično, evanđeoske alijanse i društva nalazimo u brojnim zemljama i teritorijima ovog područja.

Karipsko vijeće crkava (The Caribbean Conference of Churches - CCC) poniklo je iz dinamičnog nagovještaja ekumenskih aktivnosti šezdesetih godina prošlog stoljeća a službe-

no je utemeljeno za vrijeme društveno-kulturnih i političkih previranja početkom sedamdesetih godina. Bilo je to neposredno postkolonijalno razdoblje ovog područja tijekom kojeg su mnoge zemlje stekle svoju političku neovisnost. Vrijeme je to u kojem je čitavo područje bilo zahvaćeno pokretom za samoopredjeljenje, razvitak i nove oblike samoizražavanja. Zajednički odgovor i doprinos nekolicine crkava na tu novu regionalnu svjesnost bio je osnutak organizacije pod nazivom Kršćanska akcija za razvoj na Karibima (Christian Action for Development in the Caribbean - CADEC). Ta je organizacija preteča CCC-a, i kasnije će postati jednim od njegova dva glavna odjela. Drugi odjel bio je poznat pod nazivom Agencija za obnovu crkava (Agency for Renewal of the Churches - ARC).

Osnivačka skupština vijeća održala se 1973. godine u Kingstonu na Jamajci. U preambuli njegova statuta čitamo:

„Mi, kao kršćani Kariba, zbog našeg zajedničkog poziva u Kristu, obvezujemo se udružiti se u regionalnoj udruzi crkava radi teološkog promišljanja, nadahnjivanja, savjetovanja i usklađenog djelovanja, kako bismo prevladali

izazove koje nam postavlja povijest, jezici, kulture, klase i udaljenosti. Stoga smo duboko predani promicanju mira, cjelovitom razvoju našeg naroda i potvrđivanju društvene pravde i dostojanstva svih ljudi. Svečano se obvezujemo koračati zajedno u Kristu i dijeliti svoja iskustva radi jačanja kraljevstva Božjeg u svijetu.“

Trideset i tri crkve članice CCC-a predstavljaju široku raznolikost ljudi i kultura, raširenih po brojnim otocima i kopnenim područjima Južne i Srednje Amerike. Pripadaju četirima glavnim jezičnim skupinama – nizozemskoj, engleskoj, francuskoj i španjolskoj. U te skupine pripadaju: Cayenne (Francuska Gvajana), Kuba, Guadeloupe, Haiti, Martinique i Puerto Rico. Crkve članice CCC-a dijele zajedničko uvjerenje da, unatoč podvojenosti dugog kolonijalnog naslijeđa, postoji jedan autentičan, ujedinjujući identitet preko kojeg stanovnici Kariba moraju izraziti Božju volju za njih i odgovoriti na njega.

Kao jedno od šest regionalnih ekumenskih organizacija, Karipsko vijeće crkava jedinstveno je u povijesti, budući da je prvi slučaj na svijetu u kojem je Rimokatolička crkva – službeno putem svoje biskupske konferencije – bila

osnivačkim članom neke regionalne ekumenske organizacije. Uključenost Biskupske konferencije Antila u utemeljenje CCC-a dano je za primjer u pripremnom dokumentu – „Lineamenta“ – posebne biskupske sinode za Amerike Rimokatoličke crkve 1997. godine. U poglavlju naslovljenom „Područja i putevi zajedništva“, taj dokument ističe: „Jedan od primjera većih mogućnosti za dijalog s drugim vjeroispovijestima iskazan je u radu nekih biskupa Kariba, koji su pridonijeli utemeljenju jedine ekumenske organizacije prisutne u tom području.“ (dio III, sekcija IV, čl. 42).

Tijekom četrdeset i tri godine svog postojanja, crkve članice CCC-a zajedno su pokrenule brojne inicijative u području teologije, kršćanskog odgoja i naobrazbe, cjelovitog razvoja, pitanja mladih i žena, obiteljskog života, ljudskih prava i komunikacija. Neka od značajnih postignuća CCC-a bila su stvaranje medijskih kanala *Contact* and *Caribeat*, mjesečnika *Caribbean Contact* te kršćanskog odgojno-obrazovnog niza *Fashion me a People*.

Godine 1983. poslanje CCC-a preoblikovano je te sada glasi: „Promicanje ekumenizma i društvene promjene u poslušnosti Isusu Kristu

i u solidarnosti sa siromasima“. Otada, konferencija je razvila strategijski pristup i implementirala programatski dogovor o mnogim društveno-ekumenskim temama i društvenim bolestima koje haraju Karibima. U njih ubrajamo endemsko siromaštvo, visoku pojavnost HIV/AIDS zaraze, trgovinu drogom te ovisnosti, kao i iseljavanje koje uzroke ima u raznim teškoćama – prirodnim nepogodama, nasilju i potragom za poslom i boljim životom.

Politika CCC-a je dublja eklezijalna angažiranost crkava članica kao i njihova uzajamna potpora, kroz njihove već postojeće agencije i ustanove, pa sve do lokalnih zajednica. Glavne programske inicijative su:

Prioritetne regionalne inicijative su:

- (HIV/AIDS, droge, nasilje, obitelj, hrana, iseljenici);
- Održivi društveno-ekonomski razvoj (smanjenje siromaštva, financiranje projekata, spremnost na katastrofe);
- Zastupništvo i komunikacije (javna svijest, informacije, dijalog i razmjena mišljenja);

- Međunarodni odnosi (regionalna integracija, solidarni posjeti) i kulturno zalaganje.

U rješavanju nekih od navedenih tema CCC usko surađuje s glavnim regionalnim međudržavnim organizacijama, od kojih je svakako najvažnija Karipska zajednica (The Caribbean Community - CARICOM). Godinama, također, djeluje zajedno s različitim uredima Ujedinjenih naroda te europskih i sjevernoameričkih vlada.

Pored gore navedenih inicijativa, CCC je ustanovio Regionalni forum Nacionalnih vijeća crkava (National Councils of Churches - NCC), kao prostor za veće umrežavanje i uzajamnu pratnju tih vijeća u regiji. Bilo je to u znak priznanja odlučujućoj ulozi koju su nacionalna vijeća crkava odigrala u nekim dijelovima regije – kubansko i jamajkansko vijeće, primjerice, desetljećima su starije su od CCC-a. Forum se po prvi puta sabrao 2001. godine na temu „Sing a New Song“ (Pjevajte pjesmu novu). Uslijedili su redoviti godišnji susreti Foruma koji su se održavali sve do 2008. godine, kada je, kao i neke druge inicijative, njegov rad bio obustavljen zbog nedostatka sredstava.

U novije vrijeme, tajništvo CCC-a u svojim razgovorima s crkvama članicama stavlja veći naglasak na teološke temelje ekumenizma. Čini to nastojeći ojačati osnovni pojam „koinonia“ koji je, čini se, bio ponešto zamračen pre-naglašavanjem pojma „diakonia“. S obzirom na to, poduzeli su određene mjere kojima se osigurava kako to da se rasprave o tim i drugim temama „vjere i ustrojstva“ zaista održavaju, tako i to da se osigura „prostor gostoprimstva“ gdje članovi raznih vjeroispovijesti – teolozi, klerici i drugi – mogu susresti jedni druge u atmosferi uzajamnog razumijevanja i utvrđivanja.

Upravo s tim ciljevima na umu, u prosincu 2014. pokrenut je Karipski regionalni centar za ekumenske susrete i dijalog. Stvaranje ovog Centra zajednički je pothvat CCC-a i redovnika stoljetnog benediktinskog Samostana naše Gospe od progonstva – popularno znan kao Mount St. Benedict (Brdo svetog Benedikta) u Trinidadu. (S obzirom na svoje povijesno pastoralno služenje ljudima brojnih različitih vjerskih uvjerenja, samostan se ukazao kao prirodno okruženje i izbor za takvu inicijativu).

CCC je također uključen u odnose s drugim oblicima izražavanja i konfiguriranja ekumenizma kao što su zajednica Taizé ili karipska "antena" Svjetskog kršćanskog foruma (Global Christian Forum). Ovo posljednje naročito je važno sredstvo za kontakt i dijalog s evanđeoskim i pentekostalnim kršćanima. Između ostalog, CCC je sazvao i organizirao karipski GCF.

Pored CCC-a, na Karibima postoje i drugi institucionalni izričaji ekumenizma. Jedan od njih je svakako izvanredni Ujedinjeni teološki kolegij (koledž) Zapadnih Indija (The United Theological College of the West Indies - UTCWI), koji se nalazi na Jamajci. Kao ustanova, UTCWI predstavlja suradnički pothvat raznih protestantskih vjeroispovijesti. Zanimljivo, UTCWI je smješten pored Rimokatoličkog teološkog koledža (i bivšeg sjemeništa) St. Michel's. Tijekom godina uspostavljeni su vrlo prijateljski i međusobno poticajni odnosi između predavača i studenata obaju ustanova.

Na širem regionalnom nivou, postoji također i Karipsko udruženje katoličkih škola. Ta organizacija okuplja na suradnju dva glavna teolo-

ška kolegija Kariba engleskog govornog područja – UTCWI i anglikanski Codrington College (Barbados) te dva Rimokatolička koledža St. John Vianney and the Uganda Martyrs (Trinidad) i St. Michael's (Jamajka).

U pogledu protestantskih ekumenskih teoloških koledža u španjolskom govornom području Kariba, nalazimo Evangeličko sjemenište Portorika i Evangeličko teološko sjemenište Matanzas na Kubi. Obje su ustanove plod suradnje raznih protestantskih vjeroispovijesti. Ovim potonjim trenutno ravna vlč. dr. Carlos Emilio Ham, bivši predsjednik CCC-a i bivši djelatnik Ekumenskog vijeća crkava.

Razmatranje ekumenske situacije na Karibima ne bi bilo potpuno bez spomena velikog dara kojeg su Karibi darovali širem ekumenskom pokretu u osobi vlč. dr. Philipa Alforda Pottera – slavnog trećeg glavnog tajnika Ekumenskog vijeća crkava. Blagopokojni dr. Potter, bio je metodistički službenik rodom iz Zajednice Dominike. Tijekom svog mandata kao glavni tajnik Ekumenskog vijeća crkava (1972.-1984.), vlč. Potter se borio protiv nemoralnog apartheidskog režima u Južnoj Africi. Tijekom njegovog je mandata također papa Ivan Pavao

II – kao odgovor na poziv iz Ekumenskog vijeća crkava – održao svoj povijesni posjet sjedištu EVC u Ženevi. Bila je to velika prekretnica u ekumenskim odnosima Vatikana i EVC. Procjenjuje se da je trenutno trinaest crkava članica EVC-a na Karibima, koje predstavljaju 1,4 milijuna kršćana. Slijedeći stope vlč. Pottera, i drugi karipski ekumenski djelatnici nastavljaju značajno doprinosti u široj međunarodnoj ekumenskoj areni. Među njima je i vlč. Neville Callam s Jamajke. Vlč. Callam, trenutni glavni tajnik Svjetske baptističke alijanse, godinama je bio uvaženi član vijeća „Vjera i ustrojstvo“ Ekumenskog vijeća crkava.²

² Tekst je objavljen pod ovlašću i odgovornošću ekumenske skupine na Karibima koja je sastavila materijale za Molitvenu osminu za jedinstvo kršćana 2018. godine.

BIBLIJSKE TEME MOLITVENE OSMINE

<i>Godina</i>	<i>Tema</i>	<i>Biblijsko mjesto</i>	<i>Pripremna skupina za molitveni materijal</i>	<i>Mjesto (i zemlja) održavanja pripremnog skupa</i>
1968.	NA HVALU SLAVE NJEGOVE	Ef 1,14		
1969.	NA SLOBODU POZVANI	Gal 5,13		<i>Rim (Italija)</i>
1970.	BOŽJI SMO SURADNICI	1 Kor 3,9		<i>Niederaltaich (SR Njemačka)</i>
1971.	ZAJEDNIŠTVO DUHA SVETOGA	2 Kor 13,13		
1972.	ZAPOVIJED VAM NOVU DAJEM	Iv 13,34		<i>Ženeva (Švicarska)</i>
1973.	GOSPODINE, NAUČI NAS MOLITI	Lk 11,1		<i>Opatija Montserrat (Španjolska)</i>
1974.	I SVAKI ĆE JEZIK PRIZNATI: ISUS KRIST JEST GOSPODIN!	Fil 2, 113		<i>Ženeva (Švicarska)</i>
1975.	VOLJA OČEVA: UGLAVITI U KRISTU SVE	Ef 1,3-10	<i>Skupina iz Australije</i>	<i>Ženeva (Švicarska)</i>
1976.	BIT ĆEMO NJEMU SLIČNI, POZVANI POSTATI ŠTO JESMO	1 Iv 3,2	<i>Skupina Karipske konferencije crkava</i>	<i>Rim (Italija)</i>

Biblijske teme Molitvene osmine za jedinstvo kršćana

1977.	ZAJEDNO USTRAJATI U NADI	Rim 5,1-5	<i>Skupina iz Libanona, usred građanskog rata</i>	<i>Ženeva (Švicarska)</i>
1978.	VIŠE NISTE TUĐINCI	Ef 2,13-22	<i>Ekumenska skupina iz Manchestera, (Engleska)</i>	
1979.	SLUŽITE JEDNI DRUGIMA NA SLAVU BOŽJU	1 Pt 4,7-11	<i>Iz Argentine</i>	<i>Ženeva (Švicarska)</i>
1980.	DOĐI KRALJEVSTVO TVOJE!	Mt 6,10	<i>Ekumenska skupina iz Berlina (DR Njemačka)</i>	<i>Milano (Italija)</i>
1981.	JEDAN DUH – RAZLIČITI DAROVI – JEDNO TIJELO	1 Kor 12,3b-13	<i>Iz Graymoor Fathers, USA</i>	<i>Ženeva (Švicarska)</i>
1982.	DA SVI NAĐU SVOJ DOM U TEBI, GOSPODINE	Psalam 84(83)	<i>Iz Kenije</i>	<i>Milano (Italija)</i>
1983.	ISUS KRIST – ŽIVOT SVIJETA	1 Iv 1,1-4	<i>Ekumenska skupina iz Irske</i>	<i>Céligny (Bossey), (Švicarska)</i>
1984.	POZIV NA JEDINSTVO PO KRIŽU NAŠEGA GOSPODINA	1 Kor 2,2 i Kol 1, 20		<i>Venecija (Italija)</i>
1985.	IZ SMRTI U ŽIVOT	Ef 2,4-7	<i>Iz Jamajke (Jamaica)</i>	<i>Grandchamp (Švicarska)</i>

MOLITVA ZA JEDINSTVO KRŠĆANA 2018.

	S KRISTOM			
1986.	BIT ĆETE MI SVJEDOCI	Dj 1,6-8	<i>Iz Jugoslavije (Slovenija)</i>	<i>(Jugoslavija)</i>
1987.	SJEDINJENI U KRISTU – NOVO STVORENJE	2 Kor 5,17-6,4a	<i>Iz Engleske</i>	<i>Taizé (Francuska)</i>
1988.	LJUBAV BOŽJA IZGONI STRAH	1 Iv 4,18	<i>Iz Italije</i>	<i>Pinerolo (Italija)</i>
1989.	IZGRAĐIVATI ZAJEDNIŠTVO: JEDNO TIJELO U KRISTU	Rim 12,5-6a	<i>Iz Kanade</i>	<i>Whaley Bridge (Engleska)</i>
1990.	DA SVI BUDU JEDNO, DA SVIJET UZVJERUJE	Iv 17	<i>Iz Španjolske</i>	<i>Madrid, (Španjolska)</i>
1991.	HVALITE GOSPODINA, SVI PUCI!	Psalam 117(116) i Rim 15,5-13	<i>Iz Njemačke</i>	<i>Rotenburg an der Fulda (SR Njem.)</i>
1992.	JA SAM S VAMA U SVE DANE... POĐITE DAKLE	Mt 28,16-20	<i>Iz Belgije</i>	<i>Bruges (Belgija)</i>
1993.	RAĐATI PLODOVIMA DUHA ZA JEDINSTVO KRŠĆANA	Gal 5,22-23	<i>Iz Zaira</i>	<i>Zürich (Švicarska)</i>
1994.	KUĆA BOŽJA: POZVANI BITI JEDNO SRCE I JEDNA DUŠA	Dj 4,23-37	<i>Iz Irske</i>	<i>Dublin (Republika Irska)</i>

Biblijske teme Molitvene osmine za jedinstvo kršćana

1995.	KOINONIA: ZAJEDNIŠTVO S BOGOM I JEDNIH S DRUGIMA	Iv 15,1-17	<i>Vjera i Ustrojstvo</i>	<i>Bristol (Engleska)</i>
1996.	EVO, NA VRATIMA STOJIM I KUCAM	Otkr 3,14-22	<i>Iz Portugala</i>	<i>Lisabon (Portugal)</i>
1997.	UMJESTOKRISTA ZAKLINJEMO: DAJTE, POMIRITE SE S BOGOM!	2 Kor 5,20	<i>Nordijsko ekumensko vijeće</i>	<i>Stockholm (Švedska)</i>
1998.	DUH POTPOMAŽE NAŠU NEMOĆ	Rim 8,14-27	<i>Iz Francuske</i>	<i>Pariz (Francuska)</i>
1999.	ON ĆE PREBIVATI S NJIMA: ONI ĆE BITI NAROD NJEVOV, A ON ĆE BITI BOG S NJIMA.	Otkr 21,1-7	<i>Iz Malezije</i>	<i>Samostan Bose (Italija)</i>
2000.	BLAGOSLOVLJEN BOG, KOJI NAS BLAGOSLOVI U KRISTU	Ef 1,3-14	<i>Srednjoistoč no Vijeće crkava</i>	<i>La Verna (Italija)</i>
2001.	JA SAM PUT I ISTINA I ŽIVOT	Iv 14,1-6	<i>Iz Rumunjske</i>	<i>Vulcan (Rumunjska)</i>

MOLITVA ZA JEDINSTVO KRŠĆANA 2018.

2002.	U TEBI JE IZVOR ŽIVOTNI	Ps 36,5-9	CEEC ³ i CEC ⁴	Augsburg (Njemačka)
2003.	IMAMO OVO BLAGO U GLINENIM POSUDAMA	2 Kor 4,4-18	Iz Argentine	Los Rubios (Španjolska)
2004.	MIR VAM SVOJ DAJEM	Iv 14,23-31	Iz Aleppa (Sirija)	Palermo (Sicilija)
2005.	KRIST, JEDINI TEMELJ CRKVE	1 Kor 3,1-23	Iz Slovačke	Piestaňy (Slovačka)
2006.	JER GDJE SU DVOJICA ILI TROJICA SABRANA U MO- JE IME, TU SAMI JA MEĐU NJIMA	Mt 18,18-20	Iz Irske	Prosperous, Co. Kildare (Irska)
2007.	GLUHIMA DAJE ČUTI, NIJEMIMA GOVORITI!	Mk 7,31-37	Iz Južne Afrike	Faverges (Francuska)
2008.	MOLITE BEZ PRESTANKA	1 Sol 5,(12a) 13b-18	Iz Sjedinjenih amer. država	Graymoor Garrison (SAD)
2009.	DA BUDU KAO JEDNO U TVOJOJ RUCI	Ez 37,15- 19.22- 23.24b	Iz Koreje	Marseilles (Francuska)
2010.	VI STE TOMU SVJEDOCI	Lk 24	Iz Škotske	Glasgow (Škotska)
2011.	BIJAHU POSTOJANI U NAUKU APO-	Dj 2, 42-47	Iz Jeruzalema	Saydnaya (Sirija)

³ Vijeće europskih biskupskih konferencija.

⁴ Konferencija europskih crkava.

Biblijske teme Molitvene osmine za jedinstvo kršćana

	STOLSKOM, U ZAJEDNIŠTVU, LOMLJENJU KRUHA I MOLITVAMA			
2012.	SVI ĆEMO SE IZMIJENITI POBJEDOM GOSPODINA NAŠEGA ISUSA KRISTA	1 Kor 15,51-58	<i>Iz Poljske</i>	<i>Varšava (Poljska)</i>
2013.	S ČIME ĆU DOĆI PRED GOSPODINA	Mih 6,6-8	<i>Iz Indije</i>	<i>Bangalore (Indija)</i>
2014.	ZAR JE KRIST RAZDJELJEN?	1 Kor 1,1-17	<i>Iz Kanade</i>	<i>„Villa Saint Martin“, Pierrefonds</i>
2015.	KAŽE JOJ ISUS: DAJ MI PITI!	Iv 4,1-42	<i>Iz Brazila</i>	<i>São Paulo</i>
2016.	POZVANI NAVIJEŠTATI SILNA DJELA GOSPODINJA	Usp. 1 Pt 2,9-10	<i>Iz Latvije</i>	<i>Riga</i>
2017.	POMIRENJE - LJUBAV NAS KRISTOVA OBUZIMA	Usp. 2 Kor 5,14-20	<i>Iz Njemačke</i>	
2018.	DESNICA TVOJA, GOSPODINE, SNAGOM SE PRODIĆI	Izl 5,1-21	<i>Karibi</i>	<i>Nassau (Bahami)</i>

KLJUČNI DATUMI IZ POVIJESTI MOLITVENE OSMINE ZA JEDINSTVO KRŠĆANA

- Oko 1740. U Škotskoj se pojavljuje pentekostalni pokret, povezan sa Sjevernom Amerikom, čiji je poziv na obnovu vjere uključivao molitve za sve crkve i sa svim crkvama.
- 1820. Vlč. James Haldane Stewart objavljuje *Naznake za sveopće jedinstvo kršćana u obliku izljeva Duha – Hints for the Outpouring of the Spirit*.
- 1840. Vlč. Ignatius Spencer, obraćenik na katoličanstvo, predlaže *Savez molitve za jedinstvo*.
- 1867. Prva Konferencija anglikanskih biskupa u Lambethu u Uvodu završne Rezolucije naglašava potrebu molitve za jedinstvo.
- 1894. Papa Lav XIII. potiče praksu *Molitvene osmine za jedinstvo* u okviru blagdana Duhova (Pedesetnice).
- 1908. Prvo održavanje molitvene *Osmine jedinstva crkve* u siječanjskom terminu i na današnji način, na poticaj vlč. Paula Wattsona, koji je potom prihvatio puno sakramentalno zajedništvo u Katoličkoj crkvi.
- 1926. Pokret *Vjera i ustrojstvo* počinje objavljivati *Prijedloge za molitvenu osminu za jedinstvo kršćana* u terminu uoči Duhova.

- 1935. U Francuskoj se katolički svećenik Paul Couturier zauzima za *Sveopći tjedan molitve za jedinstvo kršćana* baziran na zajedničkoj molitvi za "jedinstvo kakvo Krist želi, sredstvima kojima On želi".
- 1941. Odbor *Vjera i ustrojstvo* premješta termin na siječanjski, kako bi se podudarao s ranijom katoličkom inicijativom, da bi kršćani obiju grana mogli moliti u isto vrijeme godine.
- 1958. Ekumenski centar *Kršćansko jedinstvo* iz Liona u Francuskoj započinje pripravu materijala za *Tjedan molitve* u suradnji s Povjerenstvom *Vjera i ustrojstvo* Ekumenskog vijeća crkava.
- Papa Pavao VI. i Patrijarh Atenagora I. u Jeruzalemu, mole zajedno Isusovu molitvu "da svi budu jedno" (Iv 17, 21).
- 1964. *Dekret o ekumenizmu* Drugoga vatikanskog sabora ističe da je molitva duša ekumenskoga pokreta i potiče obilježavanje *Tjedna molitve za jedinstvo*.
- 1966. Povjerenstvo *Vjera i ustrojstvo* Ekumenskog vijeća crkava i *Tajništvo za jedinstvo kršćana* (danas *Papinsko vijeće za promicanje jedinstva kršćana*) odlučuju zajedno pripravljati službeni tekst za *Molitvenu osminu*.
- 1968. Prva puta je molitva za jedinstvo slavljena na temelju teksta kojeg su zajednički pripremili *Vjera i*

ustrojstvo i Tajništvo za promicanje jedinstva kršćana (danas *Papinsko vijeće za promicanje jedinstva kršćana*).

- 1975. Prvi puta se molitva za jedinstvo slavi na temelju nacrtu teksta kojeg je pripremila jedna lokalna ekumenska skupina: početni nacrt te je godine načinila ekumenska skupina iz Australije.

- 1988. Materijali za *Molitvenu osminu za jedinstvo* korišteni su na uvodnom bogoslužju prigodom osnutka *Kršćanskog saveza Malezije*, tijela koje povezuje veće kršćanske skupine u toj zemlji.

- 1994. Tekst za 1996. godinu pripremljen je u suradnji s laičkim ekumenskim Udrugama kršćanske mladeži: Kršćanskom udrugom muške mladeži (YMCA) i Kršćanskom udrugom ženske mladeži (YWCA).

- 2004. *Papinsko vijeće za promicanje jedinstva kršćana* (Katolička crkva) i Povjerenstvo *Vjera i ustrojstvo* Ekumenskog vijeća crkava (WCC) postižu sporazum koji veoma koristi jačanju suradnje, da će materijal za *Molitvenu osminu za jedinstvo* u engleskoj i francuskoj inačici biti zajednički i pripreman i objavljivan.

- 2008. U cijelom svijetu je obilježena stoljetnica *Molitvene osmine za jedinstvo kršćana*.

- 2010. U Edinburgu i drugdje u svijetu obilježena stoljetnica Misijske konferencije, koju se uzima kao početak modernog ekumenskog pokreta.

ZNAČAJNIJI DATUMI IZ NAŠE EKUMENSKE I MEĐURELIGIJSKO- DIJALOŠKE BAŠTINE

- 1617.-1683. U Hrvatskoj i drugim europskim zemljama živi i djeluje svećenik Juraj Križanić, erudita, koji zalažući se za pomirenje i sjedinjenje katolika i pravoslavnih na za ono vrijeme neuobičajeno tolerantan način postaje rani preteča suvremenog ekumenizma.

- 1815.-1905. U Hrvatskoj živi i djeluje Josip Juraj Strossmayer, biskup đakovački ili bosanski i srijemski, preteča suvremenog ekumenizma, čije je zalaganje za pomirenje i jedinstvo crkava vidljivo i iz posvetnog natpisa iznad glavnih ulaznih vrata katedrale-bazilike koju je podigao u Đakovu: *"Slavi Božjoj, jedinstvu crkava, slogi i ljubavi naroda svoga"*.

- 1851. Mariborski biskup Anton Martin Slomšek utemeljio *"Bratovštinu sv. Ćirila i Metoda"* s namjerom promicanja *"ćirilometodskog pokreta"* i molitve za sjedinjenje pravoslavnih i katolika na hrvatskom i slovenskom prostoru.

- 1896. U Zagrebu počinje izlaziti časopis *"Balkan' – jedinstvu i bratskoj slozi"* kojega je pokrenuo *"papinski komesar"* za uniju na Balkanu sarajevski nadbiskup Josip Stadler i kojemu je glavni urednik sveučilišni profesor A. Breščenski, a suradnici su među ostalim ljubljanski biskup A. B. Jeglič, križevački vladika J. Drohobeczky i A. Jagatić (časopis prestaje izlaziti 1903.).

- 1924. Generalni vikar zagrebačke nadbiskupije, Dominik Premuš, tekstom „*Svjetska molitvena oktava*“, objavljenom u *Katoličkom listu*, br. 2 od 10. siječnja 1924., godište 75/1924., na str. 24., poziva na sudjelovanje u molitvi za jedinstvo tijekom Svjetske molitvene osmine, uz preporuku nadbiskupa Antuna Bauera i biskupa Dionizija Njaradija.

- 1927. U kronici osječkog kapucinskog samostana zabilježeno da je u samostanskoj crkvi održana "*svjetska oktava molitvena pro unione omnium catholicorum et acatholicorum*", sukladno tadašnjim crkvenim zakonima i običajima (monokonfesionalne naravi).

- 1962. Hrvatski benediktinac Martin Kirigin u časopisu "*Služba Božja*" (br. 4) objavljuje članak "*Što je irenizam?*" u kojemu potiče na zaživljavanje ekumenizma na našim prostorima.

- 1964. Peteročlano izaslanstvo bogoslova, studenata *Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Zagrebu*, posjećuje 15.-17. veljače *Pravoslavni bogoslovski Fakultet u Beogradu*, i također, uzvratno, peteročlano izaslanstvo studenata *Pravoslavnog Bogoslovnog fakulteta U Beogradu* posjećuje 8.-9. ožujka zagrebačku bogosloviju i *Katolički bogoslovni fakultet u Zagrebu*.

- 1964. Đakovački biskup mons. Stjepan Bäuerlein osniva *Dijecezanski odbor za sjedinjenje*

crkava, u čijem su sastavu predsjednikom Rudolf Šverer, tajnik Ćiril Kos i još četiri člana.

- 1966. Zadnjeg dana Molitvene osmine, 25. siječnja, biskup Frane Franić, u splitskoj katedrali održao ekumensku molitvu za jedinstvo s predstavnicima Srpske pravoslavne crkve u Dalmaciji.

- 1966. Izlazi prvi broj ekumenskog biltena "*Poslušni Duhu*".

- 1967. u Zagrebu objavljen hrvatski prijevod "*Ekumenskog direktorija*".

- 1967. Biskupska Konferencija osniva "*Biskupsku komisiju za ekumenizam*", na čelu s kardinalom Franjom Šeperom kao predsjednikom i prof. dr. sc. Tomislavom Šagi-Bunićem kao tajnikom, koja je 1970. preimenovana u "*Vijeće za ekumenizam BKJ*".

- 1967. Susret kardinala Franje Šepera i vrhovnog starješine muslimana u SFRJ reis-ul-uleme Hadži Sulejmana ef. Kemura, 14. rujna, u Zagrebu.

- 1968. Susret najviših crkvenih izaslanstava predvođenih kardinalom Franjom Šeperom i patrijarhom Germanom, 26. lipnja u Srijemskim Karlovcima.

- 1968. U kapucinskoj crkvi u Osijeku se počinju organizirati ekumenske molitve i susreti svećenika i vjernika različitih kršćanskih crkava i zajednica grada

i okolice (multikonfesionalne i interkonfesionalne naravi).

- 1974. Biskupska konferencija upućuje *"Pastirski poziv svim članovima Katoličke crkve u Jugoslaviji na oživljavanje ekumenskog Duha i nastojanja"*.

- 1974. Na *Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu* osnovana katedra ekumenske teologije.

- 1974. U Mariboru se od 23. do 26. rujna održao Prvi od kasnijih osam *Međufakultetskih ekumenskih simpozija*, na kojima su svake druge godine sudjelovali *Katolički Bogoslovni fakultet u Zagrebu, Teološka fakulteta iz Ljubljane* i *Pravoslavni bogoslovski fakultet u Beograd (KBF u Zagrebu nije sudjelovao na devetom, zadnjem simpoziju)*.

- 1975. Na proslavi Dana *Pravoslavnog bogoslovske fakulteta u Beogradu* sudjelovali i izaslanici *Katoličkog bogoslovnog Fakulteta u Zagrebu*.

- 1975. U Beogradu se, povodom pedesete obljetnice postojanja beogradske nadbiskupije, 22. studenog 1975. susreću zagrebački nadbiskup Franjo Kuharić i srpski patrijarh German.

- 1984. Biskupska konferencija objavljuje dokument *"Pastoralne upute o brakovima među kršćanima različitih vjeroispovijesti"*.

- 1984. U Zagrebu započinje prakticanje Molitvene osmine na način postaja u crkvama i bogo-

služnim prostorima u gradu nazočnih konfesija, prvenstveno Katoličke, Pravoslavne, Evangeličke i Baptističke, koji se otada ustalio sve do danas.

- 1985. Povodom 1100. obljetnice smrti sv. Metoda Biskupska konferencija objavljuje dokument "*Sveti Metod – apostol i učitelj Slavena*".

- 1985. U Zagrebu održan 14. interkonfesionalni susret redovnica Katoličke crkve, te pravoslavnih, evangeličkih i reformiranih crkava.

- 1985. Fakultetsko vijeće Katoličkog Bogoslovnog Fakulteta na sjednici 14. prosinca 1985. ustanovljuje *Institut za ekumensku teologiju i dijalog*.

- 1985. Susret kardinala Franje Kuharića sa srpskim patrijarhom Germanom 25. svibnja, povodom 200. obljetnice pravoslavne crkve u Karlovcu.

- 1987. Kardinal Kuharić 16. veljače posjećuje srpskog patrijarha Germana u Beogradu, a navodi se da je to bio njihov sedmi međusobni susret.

- 1991. Susreti najviših crkvenih izaslanstava predvođenih kardinalom Franjom Kuharićem i srpskim patrijarhom Pavlom, prvo 7. svibnja u Srijemskim Karlovcima, a potom i 24. kolovoza u Slavenskom Brodu.

- 1992. Susret najviših crkvenih izaslanstva predvođenih kardinalom Franjom Kuharićem i srpskim patrijarhom Pavlom, 23. rujna, u Ekumenskom institutu u Bossey kraj Ženeve.

- 1992. Ekumenski i međureligijski susret izaslanstva predvođenih vrhbosanskim nadbiskupom Vinkom Puljićem, srpskim patrijarhom Pavlom i reis-ul-ulemom hadži efendijom Jakubom Selimoskim, 24.-26. studenog, u Ermatingenu i Zürichu.
- 1994. Susret kardinala Franje Kuharića i nadbiskupa vrhbosanskog Vinka Puljića sa srpskim patrijarhom Pavlom i ruskim patrijarhom Aleksejem II., 17. svibnja 1994., u Sarajevu.
- 1997. U Zagrebu je 23. siječnja održan prvi Susret visokih predstavnika crkava u Hrvatskoj, na kojem je među ostalim osnovan “*Ekumenski koordinacijski odbor crkava u Hrvatskoj*” (EKOCUH) kao interkonfesionalno radno tijelo u kojem surađuju Katolička, Srpska Pravoslavna, Evangelička, Reformirana, Baptistička i Evanđeoska crkva.
- 1998. Prvi poratni susret Komisija za dijalog Hrvatske biskupske konferencije i Svetog arhijerejskog sabora Srpske pravoslavne crkve, 18. studenog, u Zagrebu.
- 2001. U Zagrebu, 5. veljače, održan prvi od ukupno pet do danas održanih multilateralnih međureligijskih susreta visokih predstavnika vjerskih zajednica u Hrvatskoj, na kojima uz visoke predstavnike kršćanskih crkava u Hrvatskoj sudjeluju i predstavnici židovske i islamske vjerske zajednice.

- 2006. Obnovljena dugogodišnja praksa uzajamnog pohađanja izaslanstava Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i Pravoslavnog bogoslovnog fakulteta Univerziteta u Beogradu povodom Dana Fakulteta.

- 2006./2007. U Zagrebu se održava *Europski susret mladih* kao postaja “Hodočašća povjerenja na zemlji”, kojega je pokrenula ekumenska zajednica iz Taizéa.

- 2007./2008. Odlukama nadležnih fakultetskih vlasti na *Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu* i na *Pravoslavnom bogoslovskom fakultetu Univerziteta u Beogradu* pojedine teološke kolegije započinju zajedno predavati katolički i pravoslavni profesori.

- 2014. U Mariboru, od 16. do 18. listopada, uz sudjelovanje i *Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu*, održan „Međunarodni ekumenski simpozij *Teologija u dijalogu*“, povodom 40. godišnjice prvog međufakultetskog ekumenskog simpozija 1974. godine.*

* Valja imati u vidu da kod popisa ove naravi nije moguće pobrojiti niti sva niti najznačajnija zbivanja i da je riječ o izboru kod kojega je nemoguće izbjeći nepotpunost i subjektivnost (*fusnota: Jure Zečević*).

Dodatak:

PORUKA TREĆEG EUROPSKOG EKUMENSKOG SKUPA⁵

Sibiu (Sibinj), Rumunjska, subota, 8. rujna 2007.

SVJETLO KRISTOVO SVE PROSVJETLJUJE!

Mi, kršćanski hodočasnici iz cijele Europe i izvan nje, svjedočimo preobražajnu snagu toga Svjetla, koje je jače od tame, i naviještamo ga kao sveobuhvatnu nadu za naše crkve, za cijelu Europu i cijeli svijet.

U ime Trojedinoga Boga, Oca, Sina i Duha Svetoga, okupili smo se u gradu Sibinju u Rumunjskoj (4.-9. rujna 2007.). Ovaj treći europski ekumenski skup bio je obilježen bogatstvom pravoslavne duhovnosti i predaje. Posvješćujemo si i obnavljamo ozbiljne zadaće, koje smo prihvatili već u Baselu i Grazu, i žalimo što neke od njih dosad nismo uspjeli ispuniti. Naše pouzdanje u preobražajnu energiju Svjetla Kristovoga ipak je jače od tamnog svijeta rezignacije, fatalizma, straha i ravnodušnosti.

⁵ *Preveo:* Jure Zečević, OCD

Naš Treći europski ekumenski skup započeo je 2006. godine u Rimu i nastavio se 2007. u Wittenbergu. Ovo ekumensko hodočašće obuhvatilo je mnoge regionalne susrete kao i one pravoslavnih crkava na Rodosu (Grčka) i mladih u St. Maurice (Švicarska)⁶. Pozdravljamo radosno obvezivanje mladih i doprinos koji su dali Skupu. Potaknut i poduprt *Ekumenskom poveljom (Charta Oecumenica)* naš je Skup nastavio rad prethodnih skupova i bio je prigoda za razmjenu darova i uzajamno obogaćenje.

Mi nismo sami na ovom hodočašću. Krist je s nama i nalazi se u oblaku svjedoka (Heb 12,1), prate nas mučenici našega vremena: svjedočanstvo njihova života i smrti nadahnjuje nas kao pojedince i kao zajednicu. Skupa s njima obvezujemo se dati da svjetlo preobraženoga Krista sja po našem vlastitom svjedočanstvu, duboko ukorijenjenom u molitvi i ljubavi. To je naš skromni odgovor na žrtvu njihova života.

Svjetlo Kristovo u Crkvi

Svjetlo Kristovo vodi nas k tome da živimo za druge i u zajedništvu jedni s drugima. Naše svjedo-

⁶ Priložena je poruka iz St. Mauricea.

čanstvo nade i jedinstva za Europu i svijet može biti vjerodostojno jedino, ako nastavimo svoj hod na putu k vidljivome jedinstvu. Jedinstvo nije ujednačenje. Od velike je vrijednosti, iznova iskusiti onu *koinoniju* i razmijeniti one duhovne darove, koji su otpočetka poticali ekumensko gibanje.

U Sibinju smo ponovno iskusili bolnu ranu odijeljenosti među našim crkvama. To se odnosi na naše shvaćanje Crkve i njenog jedinstva. Različiti povijesni i kulturološki razvoji u istočnom i zapadnom kršćanstvu pridonijeli su tim razlikama; da bismo ih razumjeli, potrebna je naša osobita pažnja i trajni dijalog.

Uvjereni smo, da se cijela kršćanska obitelj mora baviti pitanjima nauka i nastojati postići obuhvatno suglasje o moralnim vrednotama, utemeljenim na evanđelju, kao i vjerodostojan kršćanski stil života, koji radosno svjedoči Svjetlo Kristovo u našem suvremenom sekularnom svijetu izazova u privatnom i u javnom životu.

Naša kršćanska duhovnost je dragocjena riznica blaga: ako je otvorimo, otkriti ćemo mnoštvo bogatstava i otvoriti ćemo svoja srca za ljepotu Isusova Lica i snagu molitve. Samo ako se približimo Gospodinu našem Isusu Kristu možemo

se približiti i jedni drugima i iskusiti istinsku *koinoniu*. Ne možemo ništa drugo činiti, doli dijeliti sva ta bogatstva sa svim muškarcima i ženama, koji su na ovome Kontinentu u potrazi za svjetlom. Duhovni ljudi započinju vlastitim obraćenjem, koje vodi mijenjanju svijeta. Naše svjedočanstvo o Svjetlu Kristovom iskreno je obvezivanje da ćemo slušati naše povijesti o životu i o nadi, koje su utjecale na nas u nasljedovanju Krista, da ćemo po njima živjeti i dijeliti ih jedni s drugima.

Prva preporuka: Preporučujemo obnovu vlastitog poslanja, kao pojedinačnih vjernika i kao crkava, da bismo naviještali Krista, Svjetlo i Spasi-telja svijeta.

Druga preporuka: Preporučujemo nastavak rasprave o uzajamnom priznavanju krštenja, uzimajući u obzir važna postignuća, koja na tu temu već postoje u mnogim zemljama, i svjesni da je to pitanje usko povezano sa razumijevanjem euhari-stije, službe i eklezio-logije općenito.⁷

⁷ U pogledu ove druge točke „Poruke Trećeg europskog ekumenskog skupa“ rado i u ovoj prigodi iznosim svoju želju, molbu i apel nadležnima u našim crkvama u Republici Hrvatskoj da se odazovu na ovu preporuku tog značajnog kršćanskog skupa te da one crkve kojima je to doktrinarno moguće donesu i potpišu zajedničku izjavu o

Treća preporuka: Preporučujemo iznalaženje putova i iskustava koja nas vode jedne k drugima: molitvu jednih za druge i za jedinstvo, ekumenska hodočašća, teološko obrazovanje i zajednički studij, socijalne i diakonijalne inicijative, kulturalne projekte kao i potporu društvenom životu na temelju kršćanskih vrednota.

Četvrta preporuka: Preporučujemo puno sudjelovanje cijeloga naroda Božjega u životu naših crkava i na ovom Skupu pažnju posvećujemo osobito potrebi mladih, starijih ljudi, etničkih manjina i hendikepiranih osoba.

Svjetlo Kristovo za Europu

Mi vjerujemo, da je svaki čovjek stvoren na sliku Božju i da bi bio Bogu nalik (Post 1, 27) te da zavrjeđuje jednaku mjeru pažnje i ljubavi unatoč svim razlikama u pogledu vjere, kulture, dobi, spola i podrijetla. Spoznavajući da naši zajednički korijeni sežu puno dublje nego li naše podjele i nastojeći oko obnove i jedinstva i uloge crkava u europskom društvu danas, usmjerili smo se i na naš susret s ljudima drugih religija. Naočigled našeg osobitog

uzajamnom priznavanju krštenja, kao što su to već učinile crkve u brojnim drugim zemljama (*fusnota: Jure Zečević*).

odnosa spram židovskoga naroda kao naroda Saveza odbacujemo sve oblike antisemitizma u naše vrijeme i promičemo stvaranje Europe kao nenasilnog kontinenta. U našoj je europskoj povijesti bilo vremena teških konflikata, ali i perioda mirnoga suživota između ljudi svih religija. U naše vrijeme dijalog nema alternative – i to ne kao kompromis, nego kao dijalog života, u kojem možemo reći istinu u ljubavi. Svi moramo više naučiti o svim religijama, a preporuke *Ekumenske povelje* bi trebale biti dalje razvijane. Pozivamo svoje sukršćane i sve koji u Boga vjeruju, da poštuju pravo svih naroda na slobodu vjeroispovijedanja i iskazujemo svoju solidarnost s kršćanskim zajednicama, koje kao religijske manjine žive na Bliskom istoku, u Iraku i drugdje na svijetu i osjećaju se ugroženim u svojoj egzistenciji.

Susrećući Krista u svojim trpečim sestrama i braći (Mt 25, 44-45) i zajedno prosvijetljeni Svjetlom Kristovim, obvezujemo se kao kršćani, sukladno biblijskim opomenama na jedinstvo čovječanstva (Post 1, 26-27), činiti pokoru za grijeh isključivosti, produbljivati svoje razumijevanje s obzirom na to što znači »biti drugačiji«, braniti dostojanstvo i prava svakoga čovjeka, pružati zaštitu potrebitima i predavati dalje Svjetlo Kristovo, koje u Europu

donose drugi. Potičemo države u Europi da više neopravdano ne zatvaraju pridošlice, da poduzmu sve napore kako bi useljništvo bilo pravno regulirano, migranti, izbjeglice i tražitelji azila integrirani, povezanost obitelji poštivana i trgovanje ljudima i iskorištavanje žrtava trgovine ljudima suzbijano. Potičemo crkve da pojačaju svoje dušobrižništvo među useljenicima koji su ranjivi.

Peta preporuka: Preporučujemo priznavanje naših crkvi, da kršćanski useljenici nisu samo primatelji vjerske skrbi, nego da mogu imati punu i aktivnu ulogu u životu Crkve i društva, te da poboljšaju svoje dušobrižništvo za migrante, tražitelje azila i izbjeglice i promiču prava etničkih manjina u Europi, osobito Roma.

Mnogi od nas su zahvalni za to, da smo mi u Europi zadnjih desetljeća smjeli doživjeti tako dubokosežne promjene. Europa je veća od Europske Unije. Kao kršćani dijelimo s drugima odgovornost za to, da Europu učinimo kontinentom mira, solidarnosti, učešća i održivosti. Cijenimo zalaganje europskih institucija, među njima Europske unije, Vijeća Europe i OSZE-a, za otvoren, transparentan, i redovit dijalog s crkvama Europe. Visoki predstavnici europske politike počastili su nas

svojom prisutnošću, očitujući time svoje snažno zanimanje za naš rad. Sada smo pozvani da taj dijalog ispunimo duhovnom snagom. Prvotno je Europa bila politička volja poradi osiguranja mira, sada mora postati Europa naroda, što je više od pukog gospodarstvenog prostora.

Šesta preporuka: Preporučujemo daljnji razvoj *Ekumenske povelje* kao poticaja i putokaza na našem ekumenskom putu u Europi.

Svjetlo Kristovo za cijeli svijet

Riječ Božja ne ostavlja na miru nas ni našu europsku kulturu: oni koji žive ne bi trebali živjeti samo za sebe, nego za Njega, koji je za njih umro i uskrsnuo! Kršćani trebaju živjeti bez straha i nezasićne pohlepe, koji čine da postajemo sebični, nemoćni, uskogrudni i zatvoreni. Riječ Božja traži od nas, da ne raspemo vrijednu baštinu onih, koji su se proteklih šezdeset godina zauzimali za mir i jedinstvo u Europi. Mir je veličanstven i vrijedan dar. Cijele zemlje čeznu za mirom; cijeli narodi čekaju na to da budu oslobođeni od nasilja i terora. Naglašeno se obvezujemo na obnovljeno zauzimanje za postizanje toga cilja. Odbacujemo rat kao sredstvo za rješavanje konflikata i promičemo nenasilna sredstva

u njihovom nadilaženju te smo zabrinuti naočigled ponovnog vojnog naoružavanja. Nasilje i terorizam u ime religije negacija su religije.

Svjetlo Kristovo obasjava »pravednost« i povezuje je s božanskim milosrđem. Tako rasvijetljena, ne dopušta dvoznačnosti. Posvuda, u cijelom svijetu i u Europi, sadašnji proces radikalne globalizacije tržišta vodi do toga da rascjep ljudskog društva na pobjednike i gubitnike biva još veći, da se vrijednost bezbrojnih ljudi ne cijeni, i da se katastrofalni učinci na okoliš, prije svega na promjenu klime ne mogu povezati sa skrblju za budućnost naše planete.

Sedma preporuka: Potičemo sve europske kršćane da svim snagama podupru milenijske razvojne ciljeve Ujedinjenih naroda kao hitni praktični korak u suzbijanju siromaštva.

Osma preporuka: Preporučujemo da Vijeće europskih biskupskih konferencija (CCEE) i Konferencija europskih crkava (CEC) zajedno s crkvama u Europi i s crkvama drugih kontinenata započnu konzultativni proces, koji će se baviti odgovornošću Europe za ekološku pravednost naočigled klimatskih promjena, za ispravno posta-

vljanje globalizacije, za prava Roma i drugih etničkih manjina.

Prepoznamo danas, više nego bilo kada ranije, da Afrika kao kontinent, koji je usko povezan s našom vlastitom poviješću i budućnošću, sada živi u takvome siromaštvu, koje nas ne bi smjelo ostaviti ravnodušne i pasivne. Rane Afrike našem su Skupu na srcu.

Deveta preporuka: Preporučujemo podupiranje inicijativa za otpust dugova i promicanje pravednog i solidarnog tržišta.

Iskrenim i objektivnim dijalogom pridonosimo stvaranju i promicanju obnovljene Europe, u kojoj će nepromjenjiva kršćanska načela i moralne vrijednosti, koje potječu neposredno iz evanđelja, služiti kao svjedočanstvo i pratiti naše aktivno zauzimanje u europskom društvu. Naša zadaća je, promicati ova načela i vrijednosti – ne samo u privatnom, nego i u javnom životu. Suradivati ćemo s ljudima drugih religija, koji će dijeliti našu brigu oko stvaranja Europe vrednota i daljnjeg političkog i gospodarstvenog napretka.

Skrbeći za Božje stvorenje molimo se za više obzira i pažnje za njegovu čudesnu mnogostrukost.

Protivimo se njegovom besramnom iskorištavanju, jer i ono čeka na otkupljenje (usp. Rim 8,22-23) i obvezujemo se djelovati u pravcu pomirenja između čovječanstva i prirode.

Deseta preporuka: Preporučujemo, da vrijeme između 1. rujna i 4. listopada bude posvećeno molitvi za zaštitu stvorenja i promicanje održivog stila života, kako bi se zaustavila promjena klime.

* * * * *

Odajemo priznanje svima, koji su pridonijeli ovom putovanju, prvenstveno mladoj *ekumeni*, koja je potakla ovaj skup na odvažan život po evanđelju i molimo zajedno:

Kriste, Svjetlo istinsko, što prosvjetljuje i posvećuje svakog čovjeka u svijet rođenog, rasvijetli nas svjetlom svoje prisutnosti, da u njemu gledamo nedokučivo svjetlo i upravljaj naše korake, da se držimo tvojih zapovijedi. Izbavi nas i uvedi nas u tvoje vječno kraljevstvo. Jer ti si naš Stvoritelj, Skrbnik i Darivatelj svega dobroga. U tebe se uzdamo i tebe častimo sada i u vijekove vjekova. Amen.

SADRŽAJ

Temeljni biblijski tekst za 2018. godinu	5
Računamo li još na snagu desnice Gospodnje? <i>(Jure Zečević)</i>	8
Organizatorima <i>Molitvene osmine za jedinstvo kršćana</i> ..	16
Uvod u temu	20
Priprema materijala za <i>Molitvenu osminu za jedinstvo kršćana 2018.</i>	28
Ekumensko slavlje Božje riječi	32
Red slavlja Božje riječi	34
Biblijska razmatranja i molitve za osam dana	57
Ekumenska situacija na Karibima	78
Biblijske teme <i>Molitvene osmine za jedinstvo kršćana</i>	88
Ključni datumi iz povijesti svjetske <i>Molitvene osmine za jedinstvo kršćana</i>	94
Značajniji datumi iz naše ekumenske i međureligijsko-dijaloške baštine	97
<i>Dodatak: Poruka Trećeg europskog ekumenskog skupa</i> ...	104

